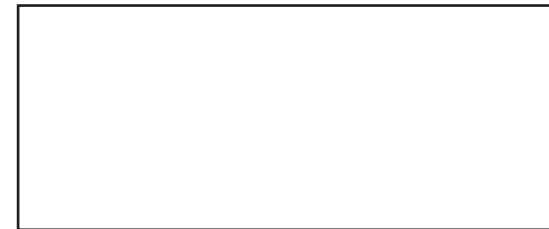

Meander

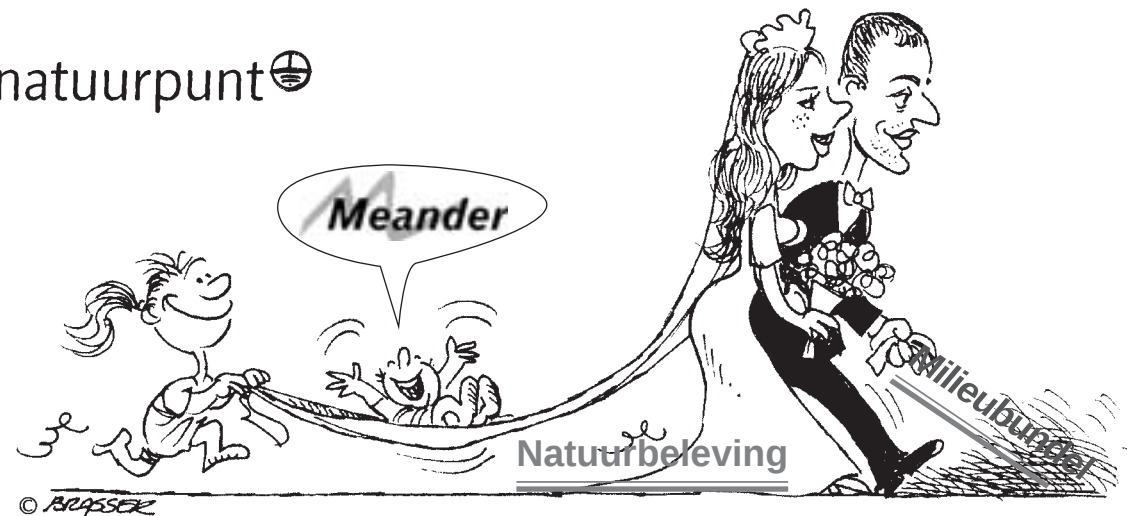
driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt regio Schelde-Leie en Zwalmvallei
vu. A. Benoot-Y. Moerman Gampelaeredreef 67 9800 Deinze tel. 09 386 38 95

Meander

Typisch voor eerder traag stromende rivieren,
zoals de Leie, Schelde en de benedenloop van de
Zwalm, zijn de zeer brede bochten. Deze kronkels noemt
men meanders. Een natuurlijke meander is een complex
geheel, met diepe en ondiepere delen, steeds
veranderend. Voor de
scheepvaart heeft men veel van
deze meanders rechtgetrokken
en de rivieren in een strak
keurslijf gestoken. De
gevolgen van de versnelde
waterafvoer waren zopas
nog zichtbaar te Gent. Een
groot deel van deze
afgesneden meanders is nu
viswater of natuurgebied. Bij
natuurontwikkeling probeert men soms beken en rivieren hun
vroeger meanderend verloop terug te geven

natuurpunt

HERNIEUWING LIDMAATSCHAP NATUURPUNT IN 2003

Bij de fusie van de ledenbladen Milieubundel (afdeling Zwalmvallei) en Natuurbeleving (gewest Schelde-Leie) tot één nieuw, regionaal, gedrukt en kleurrijk ledenblad met een oplage van 2.000 exemplaren hopen we ons ledenaantal van vorig jaar te kunnen uitbreiden om zo het draagvlak voor natuur en milieu in onze streek te kunnen vergroten.

Spreek ook eens familie, vrienden of kennissen aan of verras hen met een lidmaatschap als cadeau.

Wie zijn lidgeld nog niet betaalt via domiciliëring vragen we zo snel mogelijk het lidgeld voor 2003 over te schrijven op het rekeningnummer 001-3426660-17 van Natuurpunt Zwalmvallei, p/a Langemunte 66, 9570 Lierde of rekeningnummer 390-0621301-71 van Arsène Benoot, Gampelaeredreef 67, 9800 Astene voor de leden van Natuurpunt regio Schelde-Leie. Vermeld de juiste formule a.u.b. Arsène en Yvette Benoot-Moerman (Schelde-Leie) of Marnic Vermeersch (Zwalmvallei) zorgen er voor dat alle lijsten en gelden veilig en wel in Mechelen terecht komen zodat je zonder onderbreking de tijdschriften blijft ontvangen!

Formule 1: Lid van Natuurpunt : je betaalt 17,50 euro.

Hiervoor kan je gezin deelnemen aan de activiteiten en ontvang je Natuur.blad (5x), het nationale tijdschrift evenals Meander, het nieuwe regionale tijdschrift voor de Vlaamse Ardennen (4x).

Formule 2: Lid van Natuurpunt met extra Natuur.oriolus: je betaalt 26 euro.

Je bent lid, ontvangt Natuur.blad (5x) evenals Natuur.oriolus (het ornithologisch tijdschrift met 4 nummers/jaargang) en uiteraard Meander, het nieuwe regionale tijdschrift (4x).

Formule 3: Lid van Natuurpunt met extra Natuur.focus: je betaalt 26 euro.

Je bent lid, ontvangt Natuur.blad (5x) evenals Natuur.focus (het wetenschappelijk tijdschrift met 4 nummers/jaargang) en uiteraard Meander, het nieuwe regionale tijdschrift (4x).

Formule 4: Lid van Natuurpunt met extra Natuur.oriolus en Natuur.focus:

je betaalt 32 (i.p.v. 34,5 euro) Je bent lid, ontvangt Natuur.blad (5x) evenals Natuur.oriolus en Natuur.focus (beiden 4 nummers/jaargang) en uiteraard Meander, het nieuwe regionale tijdschrift (4x).

Formule 5: Lid van Natuurpunt, maar woonachtig buiten de afdelingsregio van de afdelingen Zwalmvallei / Vlaamse Ardennen / Schelde-Leie / Scheldevallei en Ronse kan je Meander, het nieuwe regionale tijdschrift ontvangen mits betaling van 5 euro.

In het verleden werd de vernieuwing van de lidgelden gebruikt om een fiscaal aftrekbaar gif over te maken. De wet op de koppelverkoop verbiedt dit jammerlijk zodat we u deze service niet meer kunnen aanbieden. Uiteraard zijn giften ten eerste welkom voor de uitbreiding van de natuurgebieden. Giften als steun voor het natuurbehoud maak je enkel over op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt vzw, Kardinaal Mercierplein 1, 2800 Mechelen. Giften vanaf 30 euro zijn fiscaal aftrekbaar. Je ontvangt automatisch een fiscaal attest. Het is absoluut nodig het projectnummer waarvoor je wenst te storten te vermelden, anders gaat je gif naar het algemene reservatenfonds.

Burreken nr. 6602
Keelenberg nr. 6168
Perlinckvallei nr. 6204
Uilenbroek nr. 6136

Dorenbosbeekvallei nr. 6134
Middenloop Zwalm nr. 6160
Steenbergbos nr. 6148
Sassegembeek nr. 6142

Hayesbos nr. 6138
Munckbosvallei nr. 6151
Trimpontbos nr. 6107
Boembekemolen nr. 3671

Natuurgebieden afdeling Schelde-Leie (Leyhoek-Zeverenbeek-Langemeersen) nr. 3601

Natuurgebieden afdeling Vlaamse Ardennen (Longkruidbosjes-Kalkoven-Beiaardbosje-Ingelbos) nr. 3661

Natuurgebieden afdeling Scheldevallei (Dal-Snippenweide-Langemeersen) nr. 3662

Natuurgebied Bos t Ename nr. 3643

Natuurgebieden afdeling Ronse (Bois Joly-Patersbos-Bosheide) 3668

Stel de hernieuwing van uw lidgeld niet uit tot morgen.

Doe dit onmiddellijk om een onderbreking in het toezenden van uw tijdschrift(en) te voorkomen.

Bedankt voor uw medewerking!

Redactie *Meander*

Het vertrouwde beeld van Natuurbeleving met zijn groen kaffie zullen jullie in de toekomst niet meer zien. Moderne middelen laten toe onze teksten en mededelingen kleurrijker te verpakken tegen een niet al te grote meerprijs en daar kan je, deels onder druk van de publieke opinie niet nee tegen zeggen. Wij hebben met Natuurbeleving steeds voor een sobere stijl gekozen, veel inhoud, weinig illustraties, uitgevoerd door drukkerij Nevelland in Landegem. Een schare medewerkers heeft al die jaren dit blad ondersteund door teksten, lay-outwerk, verzending en soms positieve kritiek waarvoor we hen hartelijk danken en wat ons ook motiveerde om door te gaan. Speciale dank aan Jan Roose en Laurent Claeys voor de vele, soms erg late uurtjes, die zij aan de vormgeving besteed hebben, nadat wij met onze diskettes kwamen aandraven.... en ook aan onze voorgangers, de pioniers uit de tijd van stencils en corrector... en aan Arseen en Yvette en hun ploeg die sinds 'mensenheugenis' steeds de verzending nauwkeurig voor hun rekening namen.

Het zal tevergeefs uitkijken zijn naar de volgende Milieubundel in jullie brievenbus. Voortaan zullen jullie dit gezamenlijke ledenblad van de afdelingen Zwalmvallei en regio Schelde-Leie ontvangen. Ter gelegenheid van het verschijnen van het eerste nummer wil ik een welgemeend woord van dank richten tot alle medewerkers die bijgedragen hebben om de Milieubundel te laten uitgroeien tot het inhoudelijk en vormelijk kwaliteitsvol ledenblad dat jullie tot nu toe toegestuurd kregen. We hebben er steeds naar gestreefd een waardig contactblad tussen het afdelingsbestuur en de leden af te leveren. We zijn hierin geslaagd door de inzet van vele medewerkers, dikwijls tot in de late uurtjes en meestal achter de schermen. Speciale dank aan Anna Minnaert, Patrick Rouckhout en Rita Merchiers die in de pioniersperiode, toen het ledenblad nog "Madeliefje" noemde, aan de stencilmachine stonden, rond de tafel liepen om de blaadjes samen te rapen en aan het einde van de ketting er een nietje in sloegen. Onder impuls van Guy Eeckhout kreeg de Milieubundel een professioneel uitzicht. De pentekeningen van Nadine Vermeersch sierden niet alleen de cover maar verschenen ook binnenin het blad. Monnique Van Turtelboom en Paul Haustraete namen tijdelijk de redactie voor hun rekening. Koen Van Den Berge voor zijn wetenschappelijke inbreng en zijn talrijke, graag gelezen voorwoorden als voorzitter. Broeder Joris De

Ruyver voor zijn onvolprezen "Open oogjes". Anna Minnaert en Robert Cosijn die getrouw de verzending voor hun rekening namen. De ontelbare auteurs van fel gesmaakte artikels. Allen bedankt.

Vormgeving zal steeds belangrijk zijn en daarom zijn we erg blij Jo Buysse en Frederik Vandaele in onze nieuwe redactieploeg te kunnen verwelkomen: Jo had al zijn aanloop genomen met een paar voorgaande nummers en bewees van tekstverwerking veel te weten, Frederik vervoegt ons nu en neemt de zware taak van de illustraties op zich, iets waar velen met argusogen naar uitkijken. Johan Cosijn, voorzitter van afdeling Zwalmvallei en graficus van opleiding, brengt samen met zijn inzet en kennis tevens de afdeling Zwalmvallei mee onder de paraplu van *Meander*. Daardoor kon de oplage van ons voortaan gezamenlijk tijdschrift tot 2000 nummers stijgen, wat voor de kostprijs van belang is. Het belangrijkste is echter dat het tijdschrift door de leden gedragen wordt, niet alleen naar inhoud, maar ook in de vele kleine taken en deadlines die zo'n blad met zich mee brengt.

Na 35 jaargangen Natuurbeleving en 18 jaargangen Milieubundel starten we opnieuw met jg. 1, nr 1 ditmaal van *Meander*. De naam werd een moeilijke bevalling en dobberde een tijdje tussen oa. Natuurbundel en Natuur.InZicht maar we kozen uiteindelijk voor *Meander*. We inspireerden ons uiteraard op deze rijke natuurelementen in ons Leie-Schelde-Zwalm-territorium, maar er was ook een knipoog naar de mogelijke andere kronkelende betenissen. Daarmee kan je alle kanten op en dat moeten jullie maar eens vragen aan de dooppeter en -meter op de nieuwjaarsreceptie van Natuurpunt....

Rik, Norbert en Johan .

en verder...

weten het bestuur van beide verenigingen en de overige redactieleden te mogen spreken in naam van alle lezers van Natuurbeleving en Milieubundel als we Norbert en Rik Desmet en Johan Cosijn bedanken voor hun jarenlange inzet in de redactie van beide tijdschriften. Zij verzorgden hun bladen op een schitterende manier en getuigden daardoor van hun liefde en bezorgdheid voor de natuur en van hun groot respect voor de lezer. Wij kunnen slechts gissen naar de tijdsbesteding die voor die taak nodig was. Zij blijven met hun ervaring en volle inzet verder werken in de nieuwe redactie van het tijdschrift dat nu voor u ligt.

Beste natuurvrienden

■ Ulrich Libbrecht

Dat we zo stilaan oud worden werd ik deze week gewaar toen ik van een onbekende Nederlander een brief kreeg, waarin hij mij meedeelde dat hij mijn "Ik Groene Jongen" in handen had gekregen en met veel belangstelling gelezen. Ik geloof dat het ding nu 25 jaar oud is en dat is inderdaad een kwarteeuw. Een mens weet toch echt niet waar de wind waait! Ook wees hij erop dat de daarin beschreven problemen nog altijd actueel zijn, en hij heeft inderdaad gelijk. Ik zag toen als de grootste vijand van onze natuur het economisme - niet de economie, - een levensbeschouwing die alle problemen herleidt tot de fundamentele vraag: brengt het iets op en hoeveel? Natuurbescherming heeft altijd iets te maken met levensvisie. Wie voorstander is van pesticiden, wordt het na korte tijd ook van genetische manipulatie, van abortus, van klonen, enz. Het leven is van ons en we doen ermee wat we willen. Ook de natuur is van ons en de waarde ervan is alleen afhankelijk van wat deze opbrengt. Nu is het probleem dat de natuur, in economische termen, eigenlijk niets opbrengt; zij ligt daar zo maar te liggen en niemand heeft er wat aan. Tenzij enige groene jongens die er hun vertier in vinden, maar dat heeft economisch geen enkel nut, want die geven geen cent uit.

Hetzelfde geldt voor de 'vechtende' mens, voor het oorlogszuchtig creatuur, dat altijd zijn macht misbruikt, en voor wie zelfs de natuurlijke 'constraints' niet gelden: wie de kans krijgt besteelt de anderen. Ik voel me enigszins verbitterd over de ethiek - eigenlijk de non-ethiek - die weer over onze wereld vaardig wordt. Al dat verdriet, al die armoede, al die doden, al die verwoestingen...het maakt allemaal niets uit als we er onze macht maar mee kunnen uitbreiden. We zouden al lang moeten weten dat er in een oorlog alleen maar verliezers zijn; maar in ons hart zijn we nog altijd een stel barbaren. Hoe dikwijls denk ik aan die vraag die ik ergens op een affiche zag staan; "Wem gehört die Welt?", van wie is de wereld nu eigenlijk? Van die cowboy uit Texas? Van de multinationals? Van de oliebaronnen? Van 'das Militär'? Of van ons allemaal? Liefde voor de medemens en liefde voor de natuur hangen eng met mekaar samen: zij ontstaan slechts waar de mens zijn gevoelens verfiijnt en zich afkeert van zijn egoïsme. Nu zijn de dieren ook egoïsten, en terecht - want iedereen moet zijn eigen leven beschermen -, maar bij dieren is het egoïsme van

nature ingeperkt. De mens kan dit echter altijd maar opdrijven: in koop en verkoop, in bezit, in consumptie, in macht, in geld... is 'the sky the limit'. Dat men daarvoor ontevreden mensen - dit zijn mensen zonder vrede - moet kweken, die altijd maar meer begeren en daarvoor desnoods iedereen onder de voet lopen, is nu eenmaal de grondvoorwaarde voor de fundamentele stelregel dat het aantal menselijke behoeften oneindig is. Dit zijn echter geen behoeften (zoals voedsel, woning of kleding), dit zijn opgefokte begeerten, die zich bovendien onbeschaamd als zin van het leven presenteren. Kijk zelf eens naar die banale publiciteit op TV en in kranten: allen wakkeren ze uw egoïsme aan en allen beloven ze u, op grond van uw oningeperkte begeerten, een hemel van geluk.

Ik dacht dat de mensen nu toch verstandiger aan het worden waren. Maar dit is een van de grootste ontgoochelingen van mijn leven. Ik dacht dat het precaire bestaan van onze grootouders en hun geringe ontwikkeling de oorzaak waren van een zeker materialisme - primum vivere, wat heb je aan Mozart als je honger lijdt? -, en dat dit allemaal wel zou beteren als we eens welvarend en ontwikkeld zouden zijn. Nog in mij jeugd kon slechts een geselecteerd groepje studies doen, maar nu liggen de mogelijkheden voor iedereen open. We zijn verstandiger geworden, maar zijn we ook wijzer geworden? We zijn rijker geworden, maar zijn we ook gelukkiger geworden? We mogen blij zijn dat we een gecombineerd bestaan hebben, zodat we gemakkelijk door de winter komen; dat we geïnformeerd zijn, zodanig dat we niet in onze eigen domheid blijven steken. Maar dit is uitgerekend het moment waarop we 'geestelijk op de vleugels moeten gaan', nu pas wordt het leven boeiend, als we dat zelf willen en ons daarvoor inspannen. Ik kan best begrijpen dat iemand die arm en dom is voor de natuur geen andere belangstelling heeft dan: wat brengt het mij op? Kan ik er een haas vangen of een vis bovenhalen, een boom vellen of mijn konijnen mee te eten geven? Maar een 'hoger' mens moet nu toch ook inzien dat dit niet de hogere betekenis is van de natuur. De natuur is de nooit volledig ontgonnen basis van al onze kennis. Vroeger dacht men dat men wetenschap kon opbouwen door met een diepe frons in het voorhoofd zijn hersenen te pijnigen over de vier-elemententheorie of andere dergelijke nonsens, of aan sterrenkunde te doen met passer en lineaal in de hand zonder naar de sterren te kijken. Wij hebben geleerd dat men aldus niets bereikt en dat men moet terug keren naar de natuur en met veel verduidelijde observatie - desnoods vanuit een schuiltent - moet

leren hoe de natuur in mekaar zit. En als ik bedenken wat we eigenlijk nog maar weten (we weten zelfs niet eens hoeveel soorten insecten er zijn), dan zullen we nog wel enkele eeuwen met kouwe voeten in ons tentje mogen gaan zitten.

De natuur is een groot geheim. En nu zeggen de oosterlingen: maak er uw heim van. Ga in dit wonder wonen. Loop niet gefrustreerd rond omdat we niet alles weten, want dat komt toch nooit. Realiseer u wat een onooglijke luis je zelf bent in de pels van de aarde, en welke zandkorrel de aarde is in het heelal. Dan kan je niet anders dan verbaasd zijn over dat immense Wonder waarin we wonen. En als ik een bloem zie, dan weet ik dat dit een openbaring is van het grote Mysterie van het bestaan. Hoe je dit Mysterie noemt moet je zelf weten, maar zei Shakespeare al niet: what's in a name? En zei hij ook niet: de geur van de roos verandert niet als je haar naam verandert? Ruik aan de roos en vraag pas dan naar haar naam.

Geloof me - en een oude mens heeft wel een beetje ervaring -: het enige wat het leven tot een boeiend avontuur maakt is dat we ons leven in dit Wonder doorbrengen. We hoeven dit niet achter de wolken te zoeken, maar lezen het af in vogel, vlinder en plant. Wat een mysterie dat al die vormen uit de evolutie zijn geboren - moest je ze zelf moeten uitvinden, je zou vlug aan het einde van uw verbeelding zijn. Wie zich bewust is van dit wonderbare leven, zal op de eerste plaats een grote eerbied voor dit wonder in de natuur zelf ontwikkelen en gevoelig zijn voor de mooie dingen van de aarde. Ik weet dat de natuur een struggle for life is, maar die strijd heeft zijn beperkingen en wordt niet met afschuwelijke wapens uitgevochten, maar met tanden en klauwen. Dat vinden sommigen dan wreed, maar atoombommen, biologische en chemische wapens, uithongeren van hele volkeren, land en bezit van anderen stelen, zich de energiebronnen van de aarde toeëigenen, het milieu kapot maken voor onmiddellijk gewin...dat zijn menselijke aangelegenheden. Dit is voor mij gewoon barbarisme. Ik ben er nog altijd van overtuigd dat contact met de natuur de mens gevoeliger maakt, meer ontroerbaar aan de aarde, meer empathisch tegenover alle leven. Dit betekent dat we de opvoedende waarde van de aarde niet kunnen overschatten: plant en dier richten onze aandacht op de schoonheid van de dingen, op de ontroerende kracht van het landschap, op het mysterie van het bos. Het maakt de mens tot een beter mens. En het beschermt hem tegen het brutaal egoïsme dat onze samenlevingen nog altijd beheerst. En het draagt bij tot het levensgeluk van velen.

Dit is dan ook mijn wens voor het nieuwe jaar: blijf trouw aan de aarde. Dit is geen romantiek, maar een middel tegen dat verloederende economisme, waar onze aarde en ons hart aan ten onder gaan. Iemand die, als ik, zoveel verleden heeft en zo weinig toekomst, stelt zich de vraag: wat was er nu eigenlijk van waarde in dit bestaan? Een groot filosoof heeft gezegd: leven doet men voorwaarts, filosoferen doet men achterwaarts. Het is pas op grond van ervaring dat men de waarde van de dingen kan bepalen. Ik heb voor mezelf al lang uitgemaakt welke de echte waarden van het leven zijn, en ze vallen zeker niet samen met de onwaarden van onze consumptiemaatschappij. Wat ik altijd aan het boeddhisme heb bewonderd is dat het noch hedonisme (genotscultuur) noch ascetisme wil zijn. De goede dingen van het leven zijn er voor de mens, maar wie al zijn energie steekt in een puur consumptisme, zal daar geestelijk aan ten onder gaan. Het leven is een boeiende vorm van tijdverdrijf, maar laten we onze tijd niet verkwanzelen, want hij is al kort genoeg. En ik kan het weten.

Er zijn in het leven drie echt belangrijke manieren om ermee in het reine te komen: handelen, lachen en zwijgen. Doe iets voor je medemens, doe iets voor de aarde, al is het maar één enkele boom planten - want door die boom krijgt je leven zin. Vergeet niet hoe relatief alles is en lach af en toe, want de mens is het enige dier dat lacht - en de lach is de wijn van het leven. En zwijg. Zwijg tegenover het grote Wonder van het bestaan, probeer niets te verklaren, maar stel er uw hart voor open. En weet dat je door de stilte veel conflicten en veel ellende kunt vermijden. En je hart op zijn plaats houden.

De generatie die onze Wielewaalafdeling groot heeft gemaakt begint oud te worden, en sommigen - zoals Jan en André en Monique - zijn al van ons weggegaan. Wat zou nu ons testament zijn aan hen die onze groen geloof hebben geërfd? Alleen maar dit: vergeet nooit dat de kracht die ons gedreven heeft, niet de begeerte was naar bezit of aanzien, misschien een beetje onze drang naar kennis, maar bovenal het verlangen naar geborgenheid in het Wonder van het bestaan.

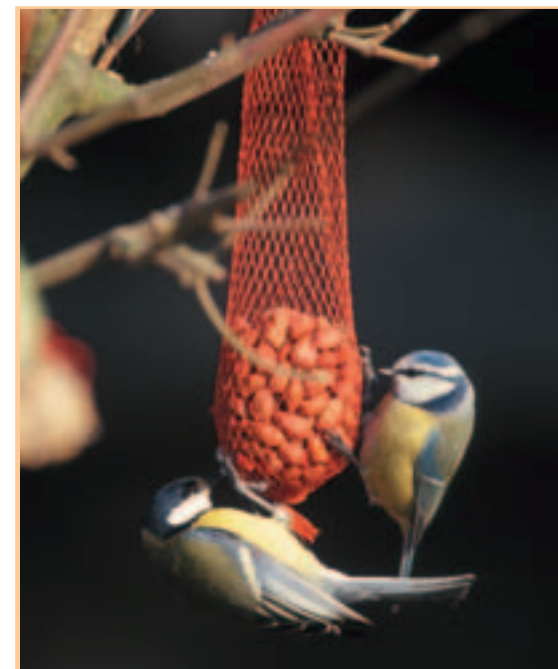
Om op zijn Hollands te eindigen: hou jullie haaks! Maak er het beste van. En voor de ouderen onder u: 'Ik wens u de kracht om de dingen te doen die je kunt doen. Ik wens u de moed om de dingen niet te doen die je niet kunt doen. En ik wens u de wijsheid om het verschil tussen beide te zien.

Uitverkoop

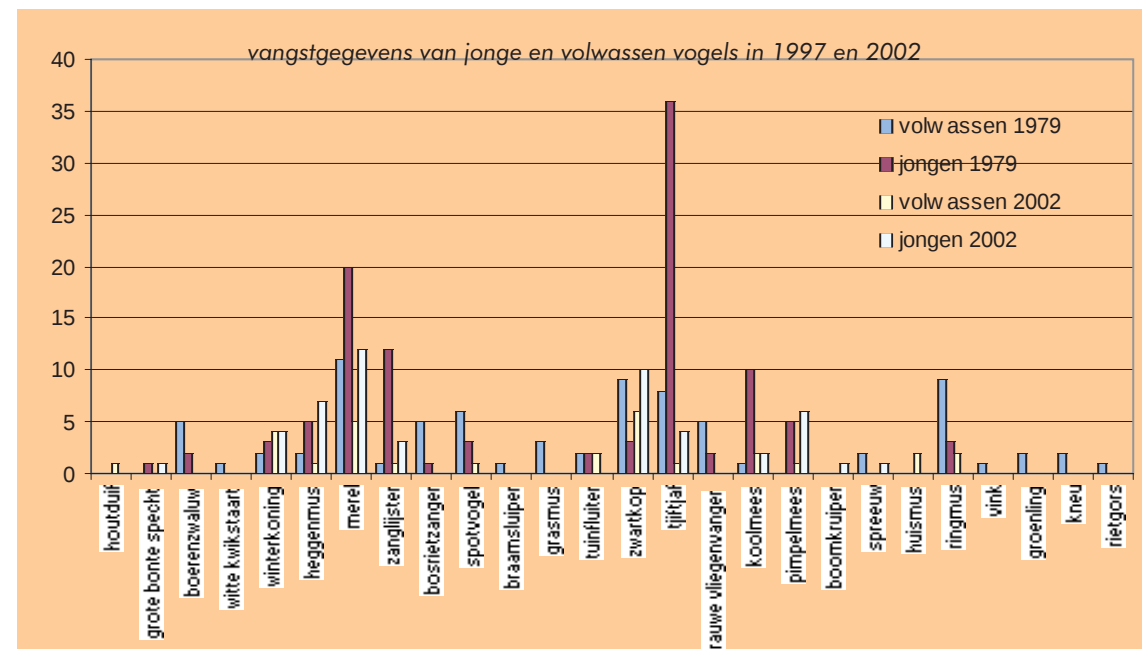
Luc Menschaert

Wie de vogeltjes wil horen fluiten, moet vandaag de dag niet meer op de boerenbuiten zijn. Het marcheert niet zo best meer met onze typische plattelandsvogels. spotvogels, ringmussen, grauwe vliegenvangers, boerenzwaluwen: in vogelgidsen en avifauna's worden ze nog altijd als algemeen omschreven. Dek dat begrip de lading nog wel? Ze zijn er nog, de vogels van het boerenland, doch hun geleerden dunnen dat het niet mooi meer is. Ongemerkt voor de man in de straat, want die heeft wel wat anders aan zijn kop. Een iemand luidt dan toch eens de alarmklok. Zoals de schrijver van het stukje 'Oorverdovend stil' (Natuurbeleving juli 2002). Na afloop van een fietstocht van 95 kilometer ergens in onze regio kwam hij tot de conclusie dat hij maar 2 zingende spotvogelmannetjes had gehoord. Pas toen deze zomer de kranten het over de achteruitgang van de Vlaamse huismussen hadden, kwam er enige reactie uit het grote publiek, in de vorm van lezersbrieven. Algemene strekking: dat er geen mussen en andere vogels meer zijn is de schuld van de eksters en de kraaien. Daarvan zijn er veel te veel. Oplossing: de forse aanpak. Laat het nu

Tuinvogels bij uitstek foto Gerard Mornie

eindelijk eens aan de jagers en jachtwachters over! Die moeten de vogelrovers kort houden. Noch zure oprispingen over rot-eksters en kraaien (met de regelmaat van een klok ook opborrelend uit

natuurliefhebbersmonden), noch fragmentarische gegevens of vage indrukken van achteruitgang brengen de zaak veel verder. Om populatietrends te kunnen vaststellen zijn reeksen waarnemingen nodig, op een gestandaardiseerde manier uitgevoerd en over een voldoende lange periode verzameld. Dat heet dan monitoring. Na afloop van de waarnemingen (door vrijwilligers) komen de professionelen aan het woord. Biologen die, tokkelend op laptops, hun kennis van statistiek en informatica op de gegevens loslaten. Monitoring wordt nu in zowat alle takken van het natuuronderzoek toegepast. Leuk als aan het einde van de rit blijkt dat de evolutie de goede kant uitgaat. In het andere geval is monitoring eerder een oefening in zelfkastijding. Als men het zo bekijkt, is het tijdstip om met monitoring te beginnen nog nooit zo gunstig geweest.

In 2002 is ook het Belgisch Ringwerk met monitoring gestart. Van de ringers wordt gevraagd om gedurende ten minste 4 opeenvolgende jaren op een vaste vangplaats (waarvan de biotoop niet al te snel evolueert) met een vast aantal meter mistnetten 9 vangsessies te houden (driemaal in de maanden mei, juni en juli), zonder gebruik te maken van lokmiddelen. Er wordt dus gewoon gecontroleerd welke en hoeveel adulte vogels (waarvan wordt verondersteld dat ze tot de lokale broedvogelpopulatie behoren) en uitgevlogen nestjongen toevallig in de netten vliegen.

Als vangplaats lag mijn tuin in Heurne voor de hand, eigenlijk een halfstamboomgaard van een 8-tal are. Als ik achter in de tuin sta, zie ik een tiental meter lager de Scheldevallei liggen. Aan die kant van de stroom is de vallei in Heurne maar een paar honderd meter breed. De blikvangers zijn het reservaat het Dal (een oude Scheldemeander inclusief rietveld, kreupelbosjes, zeggenweiden en een hoger gelegen populierenaanplanting op de flank van de vallei) plus de enige houtwal uit de omgeving die naam nog waardig en verderop de Snippenweide. Bovendien ligt de tuin onmiddellijk naast een kasteelpark. Er hangen vier nestkasten in, drie van het koolmeesmodel, en één halfopen exemplaar. De totale netoppervlakte bedroeg in 2002 ongeveer 100 m² en de netten stonden, alle 9 vangstdagen samen, gedurende een kleine 60 uur open (telkens van 5u30 tot 's middags).

Kijk ter illustratie naar de staafgrafiek met vangstgegevens van jonge en volwassen vogels in

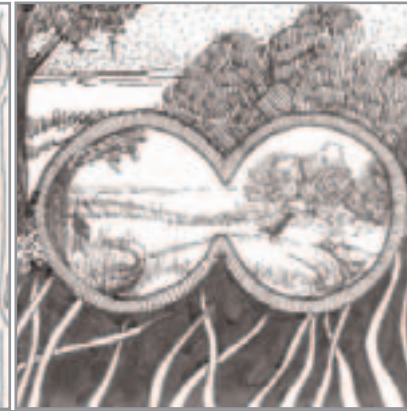
2002 en 1979. In deze laatste periode werden de vogels gevangen van 22 juni tot 29 juli, gedurende 15 ringdagen. Daar waren een paar weekends bij waarin de netten de hele dag open stonden, maar op andere dagen trok ik alleen 's avonds na het werk voor een paar uurtjes vlug wat netjes open. Het nuttig netoppervlak was in 1979 echter meer dan de helft kleiner dan in 2002. Ook toen werden geen lokmiddelen aangewend. Verder was de tuin in 1979 nog een strakke kloostertuin. Met de jaren heb ik hem via een portie (in de hand gehouden) verwildering behoorlijk wat vogelvriendelijker gemaakt. Of de vogels mijn inspanningen hebben gewaardeerd, moet de lezer uitmaken. In 1979 mochten om

bezuinigingsredenen geen huismussen geringd worden. Een diepgaande vergelijking van de twee periodes houdt geen steek, want is statistisch niet verantwoord. Wel staat vast dat de geelgors en de gekraagde roodstaart, beiden broedvogels in de jaren '60 en bovendien symbolen van pure landelijkheid, Heurne in 1979 al hadden vaarwel gezegd. In 2002 laveren bij regenweer allang geen boerenzwaluwen meer tussen de fruitbomen door. Typische vogels van grote tuinen als grauwe vliegenvangers en spotvogels zullen zich dringend moeten herpakken. Nog dit: in de jaren '60 was de zwartkop in de Scheldevallei als broedvogel onbekend. In 1979 was hij in Heurne al goed op post, en in 2002 voert hij de plak overal waar maar enig opgaand hout voorhanden is. De zwartkoppisering van de vogelmaatschappij is een feit.

Hoe dan ook, rekening houdend met de natuurwaarden in de tuin en in de onmiddellijke omgeving, zijn de aantallen gevangen vogels in 2002 bijzonder laag. Ze liggen echter in de lijn van een verarming die al jaren aan de gang is. Heurne heeft immers op het vlak van broedvogels de jongste decennia constant uitverkoop gehouden. In het stukje

tek. Chloë Vermeulen

tek. Chloë Vermeulen

Scheldevallei binnen zijn grenzen verdwenen in de jaren '60 en '70 de woudaap, de watersnip, de boompieper, de grote karekiet, de rietzanger, de snor en het paapje. In de jaren '80 kon een paartje roodborsttapuiten aan de rand van de Snippenweide (deels op grondgebied Eine) tijdelijk de paapjes vroeger doen vergeten, maar bleef daarna op zijn beurt weg. In datzelfde decennium was er toch nog een allerlaatste opflakking van een paar koppeltjes

rietzangers plus één enkele broedpoging van de woudaap.

Het was ook dan dat vogelaars één van de grootste mysteries van de ornithologie van de jongste jaren konden meemaken: opkomst en verval van de kramsvogel als broedvogel in Vlaanderen, alles

binnen een tijdsspanne van goed twintig jaar. In Heurne ging het om een kolonie van die lijsterachtige (die normaal in Noord-Europa broedt en bij ons overwintert) in de populierenaanplanting naast de Snippenweide. Halfweg de jaren '90 was ze al verdwenen. Eveneens rond dat tijdstip lieten in de kouters de grauwe gorzen het afweten. Daar kan men ook nu nog wel eens een wegsputtend paartje patrijzen betrappen, maar of die er nog in slagen jongen voort te brengen is problematisch. Een eenzame veldleeuwierik baant zich een weg hemelwaarts, zijn naaste buur zingt een halve kilometer verder. Het leeuwierikenkoor dat in vroeger tijden de zomerlucht vulde is in solisten uiteengevallen.

Heurne is uiteraard geen alleenstaand geval. In de bossen van onze Vlaamse Ardennen zoeken oudere bosvogelaars in het voorjaar vruchteloos de bodem en de boomkruinen af. Waar zijn ze gebleven, de boompiepers, de fluiters en de appelvinken van weleer? Bekende vogelreservaten houden met moeite hun reputatie overeind. Op de Kalmthoutse hei verdwenen de zwarte sterns, de duinpiepers, de klapeksters en de korhoenders. Stuk voor stuk broedvogels die tot in de jaren '70 van een wat

monotone heidevlakte een schitterend natuurterrein maakten. Een boek over de Gentse Bourgoyenmeersen weidt uit over de huidige broedvogels en bejubelt de stijgende aantallen overwinteraars, maar zegt er niet bij dat qua soorten broedvogels het vet allang van de soep is. Nog enkele jaren en niemand weet nog hoe hoog de dichtheden van zangvogels in gunstige biotopen vroeger konden oplopen. Zo werden in 1975 aan de centrale in Ruien nog 21 zangposten van rietzangers geteld.

Verstedelijking, intensieve landbouwmethodes en het dichtste weggennet van Europa hebben de natuur en het landschap in Vlaanderen grondig verbouwd. Toch konden de meeste broedvogels nog tot een stuk in de jaren '80 de schijn hoog houden. Populaties sterven niet zo maar uit, want er zit wat traagheid in het systeem, maar eenmaal een kritisch punt bereikt, is er zelden nog een weg terug. Pas in de jaren '90 begon de toestand opvallend vlug te verslechteren en nu vallen de laatste dominosteentjes. Voor sommige soorten komen de plannen voor herstel van de natuurlijke structuur van het landschap (het Vlaams Ecologisch Netwerk) net op tijd, voor andere hopeloos te laat. De ommezwaai naar deels geïntegreerde landbouw, deels biologische landbouw, kan een opsteker zijn voor de broedvogels op de akkers. Doch het zal wel nooit de bedoeling zijn dat insecten en onkruid het roer in de landbouw opnieuw overnemen.

Algemeen geldt, en zal nog wel een poosje gelden, dat vogels die zich aan de mens aanpassen op rozen zitten. De weigeraars gaan of door een diep dal, of vliegen er gewoon uit. In de eerste categorie huizen wat (vooral?) soorten die we liever niet zien gedijen, zoals eksters en kraaien, straks sperwers en aalscholvers. De tweede groep bevat de kneusjes, vogels waarmee eeuwenlang niets aan de hand was, maar die in de moderne natuur hun draai niet meer vinden. Steenuilen, matkoppen, geelgorzen en nog vele andere. Als ze hier en daar kunnen standhouden, in afgeslankte dichtheden dan wel, mogen we dik tevreden zijn. Voor een aantal broedvogels die op de rand van de afgrond staan, of Vlaanderen allang vaarwel hebben gezegd, (kemphaan, watersnip, kwartelkoning,...), dokteren natuurorganisaties ambitieuze beschermingsplannen uit en creëren aldus bij de leden hoge verwachtingen, die als het erop aan komt niet of nauwelijks worden ingelost.

Haaks op de vaststelling dat de broedvogelstand afkalt, staat het feit dat voor de veldornithologie in het algemeen de pret niet meer op kan. Het aanbod aan vogelboeken is niet meer bij te houden. Op jacht naar vogels kan men surfen op het net tot men sterretjes ziet. Optisch materiaal, vroeger een ramp, is nu de perfectie zelve. Met de digitale camera is de vogelfotografie een nieuw tijdperk ingetreden. Waarnemingen kwijnen niet langer weg in notaboekjes, maar kunnen onmiddellijk op internet. Er is daarenboven veel meer te zien dan ooit tevoren. Niet overtuigd? De vloedgolf aan bijzondere waarnemingen in gespecialiseerde bladen als Natuur.oriolus maakt een mens wel wijzer. Zou de huidige generatie vogelaars de toestand van vroeger trouwens nog kunnen appreciëren? Akkoord, al die broedvogels jaar na jaar trouw op post, het is wel mooi, maar het gaat vlug vervelen. Geen duikeenden in de winter, weinig of geen meeuwen meer, weken zonder ook maar één roofvogel. Dat was de toestand in de jaren '60. Pas toen de eerste terreinen werden opgespoten begon het interessant te worden. Allerlei steltlopers en strandlopertjes, zo maar in het binnenland! Voeg daarbij de waterplassen afkomstig van zandwinning ten behoeve van autowegen en allerlei infrastructuurwerken en we kennen de echte weldoeners van de ornithologie: de industrie en onze gehechtheid aan de auto.

Boven aan het gemiddelde waarnemingslijstje van een ornithologische uitstap in de jaren '60 stonden wat grotere vogels (blauwe reiger, wilde eend,...), met in hun spoor een resem zangvogels. Op het huidige lijstje is die verhouding bijna andersom: flink wat grotere soorten en relatief weinig zangvogels.

Gekraagde roodstaart. foto Gerard Mornie.

Op Europees vlak dacht men vroeger, voor dun gezaaide broedvogels als zeearenden, aalscholvers, kraanvogels, grote zilverreigers, grauwe ganzen komt het nooit meer goed. Doch wat blijkt? Ze doen het nu beter dan ooit. Bescherming van grote soorten lukt vrij aardig. Voor de meeste dagroofvogels volstond een mentaliteitsverandering bij het grote publiek en het bannen van enkele schadelijke pesticiden om ze weer in de lift te krijgen. Sommige soorten komen spontaan van elders opzetten, zoals krakeenden vanuit het oosten (uitdrijving van natte gebieden aldaar) en kleine zilverreigers vanuit het zuiden (opwarming van het klimaat?). Voor andere soorten was specifieke inzet van natuurliefhebbers nodig, zoals in het geval van de reïntroductie van vale gieren (inmiddels ook monniksgieren) in Lozère in Frankrijk. Verspreid in West-Europa nestelen nu slechtvalken in nestbakken aan koeltorens en kerken, in streken waar ze al eeuwen verdwenen waren, en floreren er op het menu van alle dagen duif. Vaak krijgen geïntroduceerde vogels steun achteraf, meestal om de winter door te komen. Vale gieren in Frankrijk en Spanje, zeearenden in Zweden worden bijgevoerd. Weldoorvoede oudervogels verhogen immers de overlevingskansen van de toekomstige jongen. Er vliegen meer jongen uit, de kansen op behoud van de soort, zelfs op expansie, stijgen. Ook bij de populatie rode wouwen van Wales, één van de succesverhalen van de Britse natuurbescherming, wordt dat trucje toegepast (www.gigrin.co.uk) (Red Kite Feeding Every Day! Summer 3pm, Winter 2pm). Zou de natuur dan toch maakbaar zijn?

Hoewel ze aan de top van de voedselketens thuishoren, nemen nogal wat van die heringevoerde soorten nauwelijks aan de voedselketens deel. De aanwezigheid van die soorten betekent dan ook niet dat met de soorten onder aan de voedselketens, noch met de natuur in het algemeen, alles weer in orde is.

Wat meteen verklaart waarom er wel kerkuilenwerkgroepen, maar bijvoorbeeld geen snorrenwerkgroepen bestaan. De natuurminnaar weet, zonder dat hij daarover hoeft na te denken, dat hij met inzet en timmerwerk de kerkuilen een dwitje in de rug kan geven, maar ook dat er voor snorren geen wondermiddelen bestaan. In het beste geval

kan hij er voor zorgen dat de potentiële broedterreinen van de snor behouden blijven, en hopen dat de toestand voor die rietvogels ooit beter wordt. Toch blijft het zo dat de kansen van snorren op behoud pas aanzienlijk zouden stijgen, mochten ze hun kieskeurige biotoopeisen wat bijstellen.

Zijn er dan geen interessante broedvogels meer in Heurne? Toch wel, onder meer de waterral is het Dal al die jaren trouw gebleven. Nieuwe broedvogels zijn de futen op de oude Scheldearmen, een biotoop waarin ook de kuifeend vaste voet krijgt. Aalscholvers zijn prominent heel het jaar door aanwezig. Achter in de tuin kan ik 's avonds die vogels onder mekaar horen neuzelen wanneer ze op hun slaapboom in het Dal hebben postgevat. De roep van de bosuil is een nieuw en aantrekkelijk geluid. Losse kolonietjes kauwen, hier en daar een paar nesten, hebben Eine en Heurne veroverd. De tuinen krijgen af en toe het bezoek van een kladje putters. Die veelkleurige vogeltjes doen met hun opgewekt getater de armoede aan tuinvogels wat vergeten. Net zoals de trotse koningindepages op de vlinderstruiken (vijf waarnemingen in 2002!) de harde waarheid omtrent de toestand van de dagvlinders wat verbloemen.

En dan zijn er uiteraard nog de Canadese ganzen, ingeburgerd in de Scheldevallei tot en met. Alsof ze

er altijd geweest zijn. In Heurne reageert geen mens meer wanneer falanxen van die ganzen op alle mogelijke uren van de dag over de tuinen vliegen. Ikzelf kijk toch nog altijd eventjes op. Het blijft een prachtig gezicht en het bespaart mij een reis naar Canada. Had ik mij de laatste jaren telkens opnieuw geërgerd wanneer zo'n groep ganzen overvliegt, met hun poten de toppen van de fruitbomen net niet rakend, dan was mijn kas vast allang opgevreten.

Toch passen de Canadese ganzen voortaan maar beter op hun tellen, want hun toekomst ziet er niet rooskleurig uit. De schadeclaims van boeren rijzen immers de pan uit. Er zal dus uiteindelijk toch ingegrepen worden. Natuurpunt Gent, dat het weidegebied van de Bourgoyen -een bastion van de soort in Vlaanderen- in beheer heeft, wil in het reservaat opnieuw puur autotone natuur, waarin noch voor de Canadese gans, noch voor andere vreemde dieren en planten plaats is. In het geval van de Canadese ganzen kan die optie lukken, bij het Aziatisch lieveheersbeestje, het bezemkruid en de Japanse duizendknoop heb ik mijn twijfels. Via het klutsen van de bebroede eieren en het wegvangen en elimineren van de volwassen ganzen wanneer ze in de zomer ruïen, hopen de beheerders goed werk af te leveren. Schieten er dan nog ganzen over, dan komen de jagers in beeld. Niet om aan beheersjacht te doen, wel om de ganzen te verdelen. Ook hier dus weer de forse aanpak. Jagers die in opdracht van een natuurvereniging

Vinkenvangst volledig verboden

De vinkenvangst wordt volledig verboden. De Raad van State heeft de regeling vernietigd waarbij de vinkenzetters nog een beperkt aantal vogels mochten vangen. Dat gebeurde na een klacht van de Vogelbescherming Vlaanderen. Minister Vera Dua (Agalev) zegt dat zij het verbod vanaf nieuwjaar zal toepassen.

De vinkenzetters hebben steeds ingeroepen dat de vangsten nodig waren om voldoende vogels te hebben voor hun vinkenzangwedstrijden. In 1999 kregen zij van toenmalig minister Theo Kelchtermans (CD&V) nog een vrijgeleide om

twintigduizend vogels te vangen. Toen minister Dua daar een eind aan wilde maken, botste zij op groot verzet. De liberaal André Denys nam het op voor "de sport van de kleine man" en kreeg een meerderheid van het Vlaams parlement achter een uitdoofscenario. Aldus mochten er dit jaar nog 4.000 vinken gevangen worden en volgend jaar nog 2.000. De Raad van State acht dat echter in strijd met de Europese richtlijn inzake het behoud van de vogelstand. De vinkenzetters krijgen wel nog subsidies van Dua om vogels voor hun sport te kweken. (RD)

Bron; Het Laatste Nieuws

vogels uitroeien. Dan daveret het ideeëngoed van de vogelbescherming toch op zijn grondvesten?

Hybride Meerkoe X Waterhoen te Oudenaarde

Nico Geiregat

In het voorjaar van 2002 dook op de Schelde in Oudenaarde een eigenaardigheid op: langs de oever zwommen een Meerkoe en een "eigenaardige grote waterhoen". Dat kon niets anders zijn dan een "Meerhoen" of "Waterkoe" of hoe je het ook noemen wil: een hybride Meerkoe x Waterhoen.

Beschrijving:

Alle beschrijvingen van dergelijke kruisingen zijn zeer gelijkaardig en gelden ook grotendeels voor dit individu: de grootte benadert die van een Meerkoe. Verder hebben ze van de Meerkoe de kopvorm en de vrij uniforme donkere kleur van bovendelen mee. Toch is met een goede belichting duidelijk een contrast te merken tussen de antracietkleurige hals en zijanten en de zeer donkerbruine bovenkant. Van het Waterhoen vinden we kenmerken terug zoals de lichaamsvorm en de kleurverdeling van de bles en snavel: een gele snavelpunt terwijl de rest wat oranjeachtiger aandoet, met sporen van donkerder rood nabij de gele snavelpunt. Alhoewel dit duidelijk lichter dan die van een Waterhoen is, valt het natuurlijk onmiddellijk op wanneer een dergelijke vogel met Meerkoeten zwemt. Ook zijn de witte onderstaartdekveren door de andere lichaamsvorm en zwemhouding sterk benadrukt: in tegenstelling tot een Meerkoe (en net zoals een Waterhoen) zwemt de hybride meestal met de staart omhoog en met rukkende bewegingen.

De poten zijn groenig met wat rood aan de basis en de lobben aan de tenen zijn kleiner dan bij Meerkoeten.

De vogel van Oudenaarde wijkt van de meeste beschrijvingen af door de duidelijkere flankstreping dan bij de andere exemplaren, weliswaar nog altijd veel beperkter dan bij Waterhoen. De rode oogkleur benadert die van een Meerkoe. Een foto van de vogel is te vinden op blz. 25.

Sociaal leven en gedrag:

Na de ontdekking werd de vogel geregeld geobserveerd om na te gaan met wie hij nu eigenlijk omging. Het was immers broedtijd, dus waarschijnlijk zou hij wel gepaard zitten.

De ene keer was hij te zien met een Meerkoe, de andere keer leek hij een efemere relatie te hebben met een Waterhoen. De ene keer werd hij rauwelijks gekoeioneerd door een Meerkoe, een andere keer moesten de veel kleinere Waterhoentjes als de wiedeweerga het vege lijf redden wanneer hij zelf strijk-en-zet tot de aanval overging.

Na het broedseizoen verplaatste de vogel zich een kilometer noordwaarts waar hij samen met Meerkoeten optrok. Meestal verbleef hij dicht bij de oever, voornamelijk levend van plantendelen, algen en wieren die hij van de oevervegetatie pikte. Duiken zoals Meerkoeten doen werd niet vastgesteld.

"Meerhoenen" in Nederland.

In 1999 werd op een vijvertje in de buurt van Arnhem een gemengd broedkoppel van Meerkoe en Waterhoen goed bestudeerd. Er kwamen 5 jongen uit, waarvan er 4 langdurig konden worden gevolgd. Ze vertoonden verschillen in kleur van de bles, grootte en ook geluid. Er broedden minstens tot in 2002 nog hybriden, maar voor zover geweten is kwamen hier nooit jongen uit voort: kruisingen zijn immers meestal steriel. Ook "onze" vogel was zo nu en dan onvindbaar, zodat mogelijk ook hij ergens een nest had. Een nageslacht was ook voor hem niet weggelegd in 2002.

Het Nederlands artikel gaat ook in op de oorzaak van het promiscue gedrag van de oudervogels... In Noord-Holland werd een aantal keren vastgesteld dat Waterhoentjes al eens een ei durven te leggen in het nest van een Meerkoe. Het zou dus best kunnen dat één van de ouders uit een dergelijk nest is opgegroeid en gefixeerd bleef op het beeld van zijn pleegouders. Ook helpen jongen van bepaalde soorten uit het vroegste legsel dikwijls bij het grootbrengen van jongen van latere legfels. Zeker bij Waterhoen is dit gebruikelijk. Dit werd ook waargenomen van een Meerkoe in Zuid-Afrika die enkele jonge Waterhoentjes bijstond. Uiteindelijk kwamen er ook hier hybriden te voorschijn.

Andere gevallen:

Hybridisatie komt bij soorten van hetzelfde "genus" zo nu en dan eens voor (bv: Tafeleend x Witoogeend: *Aythya ferina* x *Aythya nyroca*), maar soorten van een verschillend genus (eerste deel van de

wetenschappelijke naam verschillend) komen minder voor. Toch zijn er al meerdere gevallen van Meerkoe x Waterhoen gedocumenteerd. In totaal werden tot 2001 21 vogels beschreven, waarbij het dikwijls, net zoals in Nederland en Zuid-Afrika over verschillende exemplaren uit één nest ging. De vogel van Oudenaarde is dus voor zover ik weet de tweeëntwintigste "wereldwijd". In 1980 werd al eens een dergelijke hybride gezien in België, zodat onze hybride de tweede is voor België.

Literatuur:

van Gessel, H, van Kleef, B 2002. Het Groot Dictee der Nederlandse Taal, Internetpagina: <http://www.omroep.nl/nps/grootdictee/>

Perdeck, A C, Van Balen, J H, Visser, J 2001. Hybridisation between coot (*Fulica atra*) and

Moorhen (*Gallinula chloropus*). Internetpagina: <http://www.nioo.knaw.nl/scope/hybride.hybrid2.html>

Pfiz, M 1997. Ein Hybride van Blässhuhn (*Fulica atra*) und Teichhuhn (*Gallinula chloropus*). Internetpagina: www.uni-hohenheim.de/~pfiz/hybrid.html

Van Balen, J H, Perdeck, A C, Visser, J, 2001. Hybridisatie tussen Waterhoen en Meerkoe. Dutch Birding 23: 196-203.

Dua verbiedt bestrijding Vlaamse gaai

Vlaams minister van Leefmilieu Vera Dua gaat de bestrijding van de Vlaamse gaai verbieden. Dat antwoordde ze in de commissie Leefmilieu op een vraag van Agalev-parlements lid Isabelle Vertriest. "De Vlaamse gaai is een bekende en mooie Vlaamse vogel. Spijtig genoeg staat deze typische bosvogel nog steeds op de lijst van te verdelgen soorten", zegt Vertriest. "En dat is ontoelaatbaar". In 2002 heeft het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen een studie over de kraaiachtigen in Vlaanderen afgerond. Dua haalde enkele van de conclusies aan in haar antwoord. Zo eet de Vlaamse gaai, kortweg gaai, overwegend plantaardig voedsel (eikels, beukennoten, hazelnoten) en voorts insecten, eieren en jonge

vogels, kleine zoogdieren en kleine reptielen. Ze bedreigen geen beschermde diersoorten.. Voor wildsoorten zijn gaaien slechts uitzonderlijk schadelijk. Vanuit de jacht zijn er geen wetenschappelijk gefundeerde redenen om gaaien te bestrijden. Voor de bosbouw is de gaai een nuttige diersoort. Hij verspreidt boomzaden en verdelgt insecten die voor de bosbouw schadelijk zijn.

Bron: Gazet van Antwerpen,

Zwarte specht

In het laatste nummer (nr 82) van 'La Hulotte' laat P. Déom zich weer van zijn beste kant zien. Zoals steeds prachtig geïllustreerd brengt hij op een originele en lichtvoetige manier het verhaal van de Zwarte specht. Deze soort die ook bij ons meer en meer te zien is heeft een boeiende levenswijze die hier haarfijn uit de doeken wordt gedaan. Wist je bijvoorbeeld dat de nestboom aan een hele lijst voorwaarden moet voldoen: gaande van hoog genoeg, gladde schors tot

Voorjaarsfenologisch onderzoek

Vergeet in 2003 niet in jouw notitieboekje de data op te tekenen van vroege vogels die terugkeren uit hun winterkwartieren. Vermeld telkens de soort, aantal, datum, gemeente, en medewaarnemers. Een formulier waarop je alles netjes kunt optekenen vind je in de **Meander** van april. Neem voor vragen contact op met Bart Heirweg, Noenendal 11, 9700 Oudenaarde email: bart.heirweg@pandora.be

...en wat betreft de foto's

Die zijn helaas niet allemaal in kleur afgedrukt waarvoor onze verontschuldigen. We moeten ons nu eenmaal houden aan de beperking van 8 pagina's in kleur. Volgende keer ben jij met jouw foto wel bij de gelukkigen.

voldoende aanvliegruimte en andere. Ook de manier van voedsel zoeken - met de gekende kapot gehakte boomstronken - wordt uit de doeken gedaan. Dit tijdschrift blijft een aanrader voor wie er niet al te veel tegen op ziet ook eens iets in het Frans te lezen. Inlichtingen: www.lahulotte.fr

Opmerkelijke vogels in september-november 2002

■ Nico Geiregat

Futen tot eenden

Roodhalsfuut: van 01/11/02 tot minstens 12/11/02: 3 ex. op de Callemoeie te Nazareth. Eén (juveniele) vogel werd al gezien op 30/10/02 en bleef present tot minstens begin december (NVW, NGE, BHE...). **Ooievaar:** 19/09/02: Eine: 1 ex. overvliegend (DVDP) 23/09/02: Kluisbergen, Paddenbroek: 2 ex. (med. JVH). **Grote zilverreiger:** nadat er eerst geregeld een exemplaar werd gezien ten noorden van onze regio (o.a. door FGH), werd ook een (hetzelfde?) exemplaar gezien in de Reytmeersen te Oudenaarde op 14/11/02 (MDB, TDE). **Blauwe reiger:** 11/09/02: Wannegem-Lede: 17 ex. over (GCO). **Grauwe gans:** 31/10/02: tijdens deze memorabele trektag telt JVH 2319 overtrekkende ex. te Asper, waarvan ongeveer 1500 ex. passeerden op minder dan een halfuur tijd. Bovendien pleisterde er diezelfde dag een groep van ongeveer 110 ex. op de Donkvijver te Oudenaarde (NGE, BHE, GGR) **Canadese gans:** 26/09/02: Nazareth, Callemoeie: 1 "Cackling goose" (NGE): de kleinste "ondersoort" van Canadese gans volgens vroegere inzichten, of mogelijk toch een "soort" die dichter bij Brandgans staat: wetenschappers zijn het nog oneens, maar deze laatste visie krijgt stilaan de bovenhand. 11/10/02: Eke, Tweeling: 310 ex, waaronder de ouwe getrouwe gekleurde "BAD" (FGH) **Indische gans:** 11/10/02: Eke, Tweeling: 11 ex. (FGH) **Nijlgans:** 24/11/02: Nazareth, Callemoeie: 75 ex. waaronder enkele rond Brussel gekleurde ex. (IST, MES, PES, NGE)

Roodhalsfuut.

Zomertaling: 14/10/02: Zingem, Weiput: 1 laat ex. (DDG) **Witoogend:** 03/09/02: Eke: 1 ex. op de Schelde (NVW) **Topper:** 28/10/02: Nazareth, Callemoeie: 1 vr. is waarschijnlijk als gevolg van het stormweer landinwaarts terechtgekomen (NVW). **Brilduiker:** Vanaf 15/11/02: Eke, Tweeling: 1 m. (BDE) **Middelste zaagbek:** 16/11/02: Oudenaarde, Donk: 1 eerstejaars m. (DDG)

Roofvogels

Rode wouw: 19/10/02: Mater: 1 ex. laag overtrekkend (BHE) **Visarend:** 13/09/02: Nazareth, Callemoeie: 1 ex. (NVW) **Havik:** 06/10/02: Ronse, Hotondberg: 1 ex. over (JDW, TLI) **Smelleken:** 06/10/02: Ronse, Hotondberg: 1 ex. over (JDW, TLI)

Rallen tot stern

Hybride Meerkoet X Waterhoen: Oudenaarde: Schelde: 1 ex. aanwezig gedurende de ganse periode (NGE) **Kraanvogel:** 02/11/02: Oudenaarde: 100 ex. overvliegend (JVDB) Van 21/11/02 tot 24/11/02: 2

pleisterende vogels in de Reytmeersen te Merelbeke (ten noorden van onze regio) zorgden voor een mini-twitchgolf (DVB). **Bokje:** Oudenaarde, Donk: 7 ex. tijdens de traditionele bokjestelling. Dank aan de waarnemers: DDG, GGR, JDW, GMO, JVDV en WVN. **Kievit:** 12/12/02: Nazareth, Callemoeie: 1200 ex. (NGE) **Kluut:** 01/09/02 tot 05/09/02: Heurne: 1 onvolwassen ex. (GGR, SGR, GMO) 11/11/02: Oudenaarde, Donk: 12 ex. rondvliegend (DVDP). **Groenpootruiter:** Dikkelvenne: 1 ex. in ondergelopen weilanden (EVDA) 24/11/02: Zingem, Spettekraai: 1 ex. (EVDA). **Bonte strandloper:** 11/11/02: Ouwegem, Edemolen: minstens 9 ex. (EVDA) 12/11/02: Nazareth, Callemoeie: 12 ex. fouragerend en rondvliegend (NGE): zeer waarschijnlijk dezelfde vogels als de dag voordien in Ouwegem. **Dwergmeeuw:** 28/10/02: Nazareth, Callemoeie: 2 ad. winterkleed (NGE). **Zwartkopmeeuw:** 17/10/02 en 05/11/02: Oudenaarde, Donk: 1 eerstewinter 20/10/02: Oudenaarde, Donk: 1 ad. Vanaf 20/11/02: Nazareth, Callemoeie: geregeld 2 eerstewinters (alle waarnemingen: NGE (iemand moet het toch

doen...)). **(Mediterrane) Geelpootmeeuw:** 25/10/02: Nazareth, Callemoeie: 1 ad. (NGE).

Duiven tot kruisbekken

Velduil: 19/10/02: Wortegem-Petegem, Langemeersen: 1 ex. overtrekkend (NGE) 02/11/02: Nokere: 1 ex. (med. LKI) **Boomleeuwrik:** 19/10/02: Wortegem-Petegem, Langemeersen: 15 ex. overtrekkend (NGE). **Boerenzwaluw:** 27/09/02: Wannegem-Lede: opvallende najaarsconcentratie: 250 ex. (GCO) **Huiszwaluw:** tot 09/10/02: Oudenaarde, Station: 1-2 ex. (NGE) **Gele kwikstaart:** 09/09/02: Welden: groep van ongeveer 100 ex. (JVDB) **Tapuit:** Paapjes en Tapuiten trokken weer op enkele piekdagen door. Zo zagen BHE en NGE op 12/09/02 8 Tapuiten te Wortegem-Petegem, in de Langemeersen. **Cetti's zanger:** 12/11/02: Zingem, Weiput: 1 zangpost (NGE) **Bruine boszanger:** 16/11/02: Zulte: ringvangst van deze zeer zeldzame soort (DPA). **Grauwe vliegenvanger:** FDG meldde een dramatische terugval van ringvangsten van deze soort dit jaar. **Putter:** 13/10/02: Wannegem-Lede: 26 ex. ter plaatse. (GCO) **Barmsijs:** 17/11/02: Lozere, Lozerbos: 12 ex. (DGE) **Vink:** 20/10/02: Ronse, Hotond: 1674 overvliegende ex. gedurende de ganse dag (JDW, TLI). **Europese kanarie:** 06/10/02: Ronse, Hotondberg: 1 ex. over (JDW, TLI) **Kruisbek:** De invasie ging verder; hier de bijzonderste waarnemingen: 20/10/02: Ronse, Hotond: 65 overvliegende ex. gedurende de ganse dag (JDW, TLI). 17/11/02: Lozere, Lozerbos: 12 ex. (DGE) **Ijsgors:** 09/10/02: Wannegem-Lede: 1 ex. over (GCO)

Waarnemers: G. Colembie, M. De Bie, D. De Groote, F. De Groote, S. De Smeyter, B. Deduytsche, T. Defoort, J. Dewolf, M. en P. Espeel, D. Geenens, N. Geiregat,

F. Ghyselen, G. Groenez, B. Heirweg, L. Kinds, T. Lietar, G. Mornie, D. Packet, I. Steenkiste, D. Van De Populiere, J. Van De Vijver, E. Van Den Abeele, J. Van Den Berghe, J. Van Heuverswyn, W. Van Nieuwenhuysse, N. Van Wassenhove, D. Verbelen

Kerkuil. foto Gerard Mornie

De Kerkuil

■ Rik Desmet

Dit is 9 november 2002, nacht van de duisternis, Welden. Ik ben te laat op het afspraakpunt aan de kerk, voor één keer gelukkig maar: een Kerkuil laat zich horen, een wonderlijke roep van ene voorbijvliegende vogel. Een geluid dat jammer genoeg niet zo frequent te horen is in onze streek.

Een ontmoeting met deze soort spreekt steeds tot de verbeelding. Het is niet alleen een prachtig zicht een Kerkuil als een witte schaduw te zien

dansen bij het jagen. (Kerk)uilen zijn ook een goede indicator voor onze natuur. Ze zijn namelijk gebonden aan een kleinschalig landschap met veel overgangen. Hun voedsel is dan ook verscheiden: vooral Huis- en Bosspitsmuis, Aard- en Veldmuis, Bosmuis. Bovendien kunnen ze in tijden met voedselgebrek vlot overschakelen naar een regime met meer vogels zoals mussen en Spreeuwen. Daarnaast hangt rond deze geheimzinnige, gemaskerde vogel toch steeds een vleugje romantiek en nostalgie.

En toch gaat het relatief goed met de Kerkuil in Vlaanderen, niet in het minst door het onverdroten werk van de medewerkers van de Kerkuilenwerkgroep! Na het daljaar 1997 - strenger winter! - ging het met de Kerkuil crescendo. 2001 was zelfs een superjaar met net geen 500 broedgevallen (497). Oost-Vlaanderen telde 47 koppels. Met de kerkelijkheid gaat het echter ook bij de uilen achteruit: slechts 38 % van de Vlaamse uilen broedt nog in kerken, 48 % moet het hebben van boerderijen en woningen. 57 % broedt in nestkasten. Zelfs nestkasten voor Bosuil en Torenvalk werden in 2001 gekraakt door Kerkuilen. In de streek van Lochristi werden heel wat koppels 'ontdekt' toen één persoon alle boerderijen ging controleren. Misschien een tip voor milieuranalisten waarin ook meestal de landbouwers zetelen? Wellicht is het hier en daar mogelijk om, met hulp van de milieuraad, alle boeren in de gemeente aan te schrijven met de vraag naar aanwezigheid van Kerkuilen én of ze bereid zijn een nestbak te plaatsen. Sluitend is deze methode ook weer niet want kerkuilen zijn soms bijzonder 'discreet' en vallen nauwelijks op.

Het verkeer eist in ons sterk versnipperd Vlaanderen een hoge tol: een groot deel van de eerstejaarsvogels (studies spreken van 60 tot 75 %) valt ten prooi aan het verkeer!

Kerkuilenwerkgroep

Op zeven december laatsleden schetste Johan Lefebvre in de Kaaihoeve ter gelegenheid van 25 jaar bestaan de geschiedenis van de Kerkuilenwerkgroep in Oost-Vlaanderen. Luc Menschaert kreeg er ondermeer een pluim omdat zijn werk voor de broedvogelatlas in onze streek een sterke stimulans bleek. In de provincie staan momenteel minimum 250 kasten uitgezet,

de helft daarvan jammer genoeg nog verouderde vezelkasten die niet erg duurzaam zijn. Bij ons controleert vooral Daniël Packet de meeste kerkuilbakken, geholpen door plaatselijke medewerkers die 'hun' broedvogel of nestbak volgen. Ook het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen zorgde voor het plaatsen van heel wat bakken.

Bij dezelfde gelegenheid stelde Dries Van Nieuwenhuyse, ondermeer bekend van zijn onderzoek naar de Steenuil, een studie voor van het biotoop van de Kerkuil. Van een aantal broedlocaties werden de landschapselementen bekeken die een positieve en negatieve invloed hadden. Bedoeling van deze studie was na te kijken of het mogelijk is om een voorspelling te

doen naar de geschiktheid van een plaats voor de Kerkuil. Belangrijk is onder andere de aanwezigheid van randen (kleinschalig landschap) en de aanwezigheid van lang, ouder gras voor de voortplanting van muizen. Dit laatste onderscheidt de Kerkuil van de Steenuil die eerder kort gras verkiest, voordelig bij het zoeken naar wormen en kevers. Het resultaat van deze studie is uiteindelijk een kaart met daarop de plaatsen die meer of minder geschikt zijn voor de Kerkuil. Misschien een idee voor onze streek om eens gericht te gaan zoeken naar de aanwezigheid van de Kerkuil in de betere gebieden?

Bij deze een warme oproep naar mensen die waarnemingen hebben van Kerkuilen. Alle waarnemingen zijn welkom op de redactie. Let bij deze op dat Kerkuilen ook op onverwachte plaatsen kunnen opduiken: van een fabriekslods tot holtes in bruggen. Ook het verhaal van de

Kerkuil in zijn kerk te midden van een prachtig biotoop is mij bij gebleven. Bleek dat deze uil dit biotoop gewoon links liet liggen en elke nacht zijn kostje bijeen scharrelde in de vlakbij gelegen varkensstal met zijn overvloed aan muizen en ratten. Uitkijken dus!

Voor wie geïnteresseerd is in de werking van de Kerkuilenwerkgroep deze nuttige gegevens:

Zwarte heidelibel. foto Bart Heirweg.

www.kerkuilenwerkgroep.be, en voor Oost-Vlaanderen: Johan Lefebvre, 053/67.07.96 of lefebvre.johan@belgacom.net .

Latijn en Grieks

Emiel De Jaeger

Mythologische figuren zweven ergens tussen goden en mensen, zij zijn meestal moeilijk te plaatsen in een historische context maar komen veelvuldig voor in de wetenschappelijke naamgeving (vervolg)

■ **Danae** = de dochter van Acrisios, koning van Argolis, en de moeder van de held Perseus

Sympetrum **danae** (libellulidae): Zwarte heidelibel mannetje met zwart lichaam en zwarte poten; wijfje met gele zweem aan de vleugelbasis

■ **Danaus** = de zoon van Belus, koning van Egypte, hij vluchtte voor zijn broer Aegyptus naar Griekenland en stichtte het rijk Argos; vader van de (50) Danaïden

Danaus plexippus L. (danaidae): Noord Amerikaanse Monarchvlinder bekendste trekvlinder, in het najaar van Canada en het noorden van de V.S. naar de Golf van Mexico en Californië (1000 km), in het voorjaar weer noordwaarts

Danaus erippus: Zuid Amerikaanse monarchvlinder.

Daphnis = een jonge herder op Sicilië, zoon van Mercurius, uitvinder van het herdersdicht

Daphnis nerii (sphingidae): Oleanderpijlstaart: overwegend groen patroon met purperen schilden op achtervleugels; rups op oleander

Meleageria daphnis Denis & Schiff. (M. meleager Esp.) (lycaenidae) - bovenzijde blauw in diverse nuances met zijdeachtige glans; voorvleugels met bruinzwarte zoom; achtervleugels met een reeks zwarte stippen langs de zoom, de zwart gelijnde rand is duidelijk uitgesulpt; onderzijde grijsbruin met zwarte vlekjes en grauwe zoom; wijfje donkerder blauw

Epione = de vrouw van Asclepius

Epione repandaria Hufn. (geometridae): spanner; vleugels lichtgeel met oranje-rode streepjes

■ **Eurydice** =

- 1. vrouw van Orpheus, zanger uit Thracië
- 2. vrouw van Creon, koning van Thebe
- 3. vrouw van Nestor, koning van Pylos

Eurydice sp. (isopoda) - een vleesetende pissebed

■ **Gyges** = koning van Lydië (Klein-Azië)

Gygis alba (laridae): Witte stern - tropische eilanden

■ **Harmothoe** = een amazone

Harmothoe impar : Schubworm: roofzuchtige borstelworm; rug bedekt met 15 paar niervormige, overlappende schubben met haren langs de randen

■ **Helle** = de dochter van Athamas, koning in Thessalië, en Nephele; samen met haar broer Phrixus

vluchtte zij naar Klein-Azië, maar viel in de zee (de Hellespont)

Lycaena **helle** Den. & Schiff. (L. amphidamas Esp., L. phlaeas L.) (lycaenidae): Vuurvlindertje, Kleine vuurvlinder, bovenzijde oranje met grauwbrown strepen, banden en vlekken, met violette bovenlaag van schubben; langs de rand van de achtervleugel een rij orangerode, sikkelvormige vlekken met zwarte rand
Herse = de dochter van Cecrops, mythische stichter of een van de eerste koningen van Athene, en Aglauros

Herse convolvuli L. (Agius convolvuli L.) (sphingidae): Windepijlstaart --- kop, borststuk en vleugels zijn grijs met bruingrijze velden en een patroon van donkere lijnen en banden; de roltong is langer dan het lichaam (tot ca. 10 cm); de rupsen leven op winde (Convolvulus spp.)

■ **Hippodamia** =

- 1. de vrouw van Perithous, koning van de Lapithen
- 2. de dochter van Oenomaus, koning van Pisa (Elis), vrouw van Pelops, zoon van Tantalus

Hippodamia 13-punctata (coccinellidae): Dertienstippelig lieveheersbeestje

■ **Hippolyte** =

- 1. koningin van de Amazonen, vrouw van Theseus, moeder van Hippolytus
 - 2. vrouw van Akastos (koning van Iolcus (Thessalië))
- Hippolyte** varians (decapoda) --- Europese garnaal die voorkomt in talrijke kleuren, aangepast aan het woongebied (in het donker alle prachtig doorzichtig blauw); Hippolyte huntii: kan van kleur veranderen en aanpassen aan de omgeving

■ **Hyacinthus** = Spartaanse koningszoon, door Apollo per ongeluk gedood met de discus; uit zijn bloed ontsproot een bloem; hyacinthinus = van de hyacint, hyacintkleurig, paars < hyacinthus + adj. suffix, hyacinthoides = hyacinthus + Gr. adj. suffix

Hyacinthus orientalis L. (liliaceae): Hyacint, bladeren lijnvormig, meestal goetvormig, vlezig; bloemen blauw, paars, roze, wit of geel, in dikke trossen; welriekend

Anadorhynchus **hyacinthus** (psittacidae): Blauwe ara, Hyacint-ara, verenkleed eenkleurig fel glanzend blauw; klein stukje huid aan de basis van de onderkaak en ring om de ogen heldergeel

Bletia **hyacinthina** (Bletilla stricta) (orchidaceae): Tuinorchidee, grondorchidee met knollen; bladeren

lancetvormig, geplooid; bloemen met diep blauwroze kroonbladen en paarse lip met omgekrulde rand
 Hygrophorus **hyacinthinus** (hygrophoraceae): Hyacint-slijmkop, slijmkop met de geur van hyacinten; bovenkant van de steel bezet met vezels
 Tritelia **hyacinthina** (liliaceae), witte of lila bloemen, zoetgeurend

■ **Hyacinthoides non-scripta** Rothmaler (Scilla non-scripta Hoffmanns. & Link, Endymion nutans Dumort.) (liliaceae): Wilde hyacint - Scilla nutans Sm., bloemstelen met even lang schutblad en steelblad; bloemtros meestal knikkend; bloemen blauw, roze of wit, al of niet geurend; helmknoppen meestal roomkleurig, soms blauw; bloei maart-april; stinzenplant; in cultuur als tuinplant

Scilla **hyacinthoides** (liliaceae): Scille fausse jacinthe, bloeiwijze cilindrisch, tot 40 cm, met blauwviolet bloemen

■ **Hylas** = een vriend van Heracles; hij zou tijdens de tocht van de Argonauten door nimfen in het water getrokken zijn; hylastinus = hylas + adj. suffix

Plebicula **hylas** Esp. (P. dorylas Den. & Schiff., P. argester Bergstr.) (lycaenidae), bovenzijde hemelsblauw met een smalle zwarte zoom en witachtige franje; onderzijde grijs met op voorvleugel duidelijk patroon van zwarte oofvlekken met witte omtrek en een rij opvallend witte zoomvlekken, op de achtervleugel zelfde oogvlekken en een reeks orangerode sikkeltjes langs de zoom; vijfje bovenaan bruin, meestal met oranje sikkeltjes langs de zoom van de achtervleugel

Hylastinus obscurus (Oec), schorstor

■ **Hypsipyle** = koningin van Lemnos (eiland in de Egeïsche zee), geliefde van Jason

Zerynthia **hypsipyle** (papilionidae), regelmatig kleurpatroon in zwart, rood en blauw op gele achtergrond; leeft op de bladeren van een pijpbloem; vindt hij geen bladeren, dan vast hij tot de dood

■ **Ino** = de dochter van Kadmos, koning van Thebe, vrouw van Athamas, koning in Thessalië, stiefmoeder van Phrixus en Helle

Brenthis **ino** Rott. (nymphalidae): Purperstreepparelmoervlinder : bovenvleugels bruin met in grootte verschillende vlekken en strepen; onderzijde van de achtervleugel met gele en bruine vlekken met een aantal kleine oogvlekken

SL: afdeling Schelde-Leie

SV: afdeling Scheldevallei

VA: afdeling Vlaamse Ardennen

RO: afdeling Ronse

ZV: afdeling Zwalmvallei

VWG: Vogelwerkgroep (vroeger WVO)

PWG: Plantenwerkgroep regio Schelde-Leie

NWB: Nationale Werkgroep Botanica

IWG: Insectenwerkgroep Schelde-Leie-Zwalmvallei

ZWG: Zoogdierenwerkgroep

SOW: Stichting Omer Wattez

JNM: Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming

Zaterdag 25 januari 2003

■ **SL**: Diavoordracht over de natuur in het Meetjesland door Carlos Pauwels en Antoine Van Damme, de eerste een ervaren natuurgids van Adegem, de tweede een gevorderde liefhebber van natuurfotografie uit Eeklo. Ze brengen ons een boeiend overzicht van alles wat groeit en bloeit in het Meetjesland met zijn wijde landschappen van kreken en polders. Planten, vogels, rupsen, vlinders, zeldzame orchideeën,...vullen een hele avond natuurgenoet. Aanvang te 20u stipt in het Stedelijk Centrum bij de kerk te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom 2,50 euro (max. 5 euro per gezin).

■ **ZV**: Winterwandeling in Everbeek (Brakel) van werkgroep Rondom Burreken. Samenkomst: 15 uur kerk Everbeek - Beneden. Prachtige vergezichten, uitgestrekte beukenbossen en een dosis zuivere lucht. Voorzien einde van de wandeling: 17u30. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel. Een verrekijker en veldgidsen kunnen nuttig zijn. Aansluitend zakken we af naar zaal De Cordonuit, aan de kerk van Everbeek-Beneden. Daar wordt u een aperitief aangeboden door de werkgroep Rondom Burreken. Tegelijkertijd zal er een woordje uitleg gegeven worden over het voorbije jaar, gekoppeld aan een korte dia-reeks "Het Burreken in beweging". Vanaf 18.30u is er een kaas- en broodmaaltijd, voor de (schappelijke) prijs van 8 euro voor de volwassenen en van 5 euro voor de kinderen. En wat zou een kaas en brood maaltijd zijn zonder een goed glas wijn? Als al de kaas op is en de wijn flessen leeg is er nog een muzikale verrassingsact. Om alles in goede banen te leiden wordt er gevraagd vooraf in te schrijven voor de kaas- en broodmaaltijd. Dit kan telefonisch bij Paul Pals (tel 055-42 56 92) of Filip Hebbrecht (tel 055-49 55 63) of via mail pals.opdebeek@pi.be of filip.hebbrecht@nutricia.be.

Zondag 26 januari 2003

■ **ZV**: Landschapswandeling te Zevegem. Gids: Frank De Waele, tel. 055-42.78.40. Samenkomst om 14.00 uur aan de kerk van Zevegem. Einde om 17 uur. Meenemen: laarzen, warme kledij. Een verrekijker en veldgidsen kunnen nuttig zijn.

Donderdag 30 januari 2003

■ **IWG**: Vergadering van de Insectenwerkgroep bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19 uur 30. Einde 22 uur 30. Thema van deze avond: Determinatiewerken.

Vrijdag 31 januari 2003

■ **ZV+SL+JNM Zottegem**: Cursus mossen: lesavond. Lesgever: Hans Vermeulen (NP-educatie). Samenkomst om 20 uur in de grote zaal van café Meileken, Stationsplein 9 te Zottegem, tel. 09/360.00.12. Einde om 23 uur. Praktijkexcursies zijn voorzien op 1, 8 en 15 februari. Aan deze cursus kun je deelnemen door je naam en adres door te geven aan Johan Cosijn, Etikhovestraat 28/1, 9680

Maarkedal, tel. 055/30.98.10 en tegelijkertijd over te schrijven op reknr. 001-3426660-17 van NP-Zwalmvallei: 10 euro voor leden; 27,50 euro voor niet-leden (incl. lidmaatschap); gratis voor conservators.

Zaterdag 1 februari 2003

■ **ZV+SL+JNM Zottegem**: Cursus mossen: praktijkexcursie 1. Lesgever: Hans Vermeulen. Samenkomst om 9 uur aan de Boembekermolen, Boembeekstraat, Brakel. Verkenning langs de boorden van de Zwalm en in het natuurgebied "Boterhoek". Einde om 12 uur. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, warme kledij, loepe, mossengids of determinatietabellen. Zie ook 31 jan. 2003.

Zondag 2 februari 2003

■ **VWG+SL**: Vogelobservatie en meeuwentelling aan Callemoeie (Papelenvijver) op de grens Deinze, Nazareth en Kruishoutem aan het Industriepark E3, langs de Souverainestraat, een zijstraatje van de baan Deinze-Oudenaarde). Gids: Nico Geiregat, tel. 0476/98.33.39. Samenkomst te 15u30 aan de vijver in de Souverainestraat. Een ideale plek om watervogels en meeuwen te observeren bij hun slaapplek. Einde om 17u30. Meebrengen: laarzen, verrekijker, evt. telescoop, vogelgids.

■ **ZV**: Winterse landschapswandeling in Everbeek-Beneden. Gids: Roger D'Homme, tel. 055/42.37.73. Samenkomst: kerk Everbeek-Beneden om 14 uur. Einde om 17 uur. Meenemen: laarzen, warme kledij. Een verrekijker en veldgidsen kunnen nuttig zijn.

Zaterdag 8 februari 2003

■ **ZV+SL+JNM Zottegem**: Cursus mossen: praktijkexcursie 2. Lesgever: Hans Vermeulen. Samenkomst om 9 uur aan de kerk van Everbeek-Boven. Bezoek aan het natuurgebied "Steenbergbos". Einde om 12 uur. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, warme kledij, loepe, mossengids of determinatietabellen. Zie ook 31 jan. 2003

■ **VWG+VA**: Bosuilenwandeling op de Kluisberg te Ruien. Gidsen: Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91 en Willy Aelvoet, tel. 055/31.67.30. Samenkomst te 16u30 op de parking van de zwemkom "Kluisbos". Na een inleiding over leef- en voedingswijze van de Bosuil worden de rustende Bosuilen opgezocht en bewonderd met verrekijker of telescoop. Bij valavond horen we de typische Bosuilenroep. Einde om 19u30. Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgidsen, evt. zaklamp.

■ **VA**: Kijken naar sterren en sterrenbeelden op de Kluisberg te Ruien, aansluitend bij vorige tocht. Gids: Gunther Groenez, tel. 0486/16.74.30. Samenkomst te 19u30 op de parking van de zwemkom "Kluisbos". Einde om 21u30. Dit wordt een heruitgave van het sterrenkijken van vorig jaar, dat zoveel succes had. Deze activiteit sluit naadloos aan bij de Bosuilenocht maar gaat enkel door als de weersomstandigheden het toelaten (heldere hemel, enkele wolkes kunnen geen kwaad; maar statistisch gezien is februari de maand met het meeste heldere nachten). Indien je twijfelt of deze activiteit wel zal kunnen doorgaan, kan je altijd bellen in de loop van de dag (tot 15u30) naar Gunther. Het best is gewoon reeds mee te wandelen vanaf 16u30 voor de bosuilen, maar je kan ook aansluiten om 19u30. Meebrengen: warme kledij, goed schoeisel, verrekijker, eventueel telescoop.

Donderdag 13 februari 2003

■ **IWG**: Vergadering van de Insectenwerkgroep bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19 uur 30. Einde 22 uur 30. Thema van deze avond:

Spinnen, door Bryan Goethals. Overzicht van de verschillende families, leefwijze, anatomie.

Zaterdag 15 februari 2003

■ **ZV+SL+JNM Zottegem:** Cursus mossen: praktijkexcursie 3. Lesgever : Hans Vermeulen. Samenkomst om 9 uur aan de kerk van Everbeek-Boven. Bezoek aan het natuurgebied "Hayesbos". Einde om 12 uur. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, warme kledij, loepe, mossengids of determinatietabellen. Zie ook 31 jan. 2003

Zondag 16 februari 2003

■ **SV+VWG:** Vogelobservatie in het Bourgoyenreservaat te Gent. Gids: Jacques Vanheuverwijn, tel. 09/324.09.42. Samenkomst te 14u aan de kerk van Eke voor kostendelend rijden, of te 14u30 aan het bezoekerscentrum " De Grutto " in de Mahatma Ghandilaan te Gent (Mariakerke). Einde om 17u30. Meebrengen: laarzen, verrekijker (eventueel telescoop), vogelgidsen.

■ **ZV:** Daguitstap naar Zeeland. Gids: Frank De Waele ?055-42.78.40. Samenkomst en vertrek: Markt Zottegem om 7 uur. Het is de bedoeling de overzetboot te Perckpolder te nemen om 8 uur 30. Vervoer: met eigen wagens (kostendelend). Waarneming van overwinterende watervogels. Einde omstreeks 19uur30. Meebrengen: laarzen, verrekijker, telescoop, vogelgidsen, picknick en warme kledij.

Zaterdag 22 februari 2003

■ **SL+SV+VA:** Ledenfeest met Algemene Vergadering (AV) en etentje en natuurquiz in het Parochiehuis Hulstraat 27 te 9890 Asper (100m van de kerk). Aanvang om 18uur 15 voor de AV van de drie afdelingen . Om 19 uur (gratis) aperitief. Aansluitend kaas- en wijnavond. Inschrijven door betaling van 10 euro per persoon (6 euro kinderen onder 12j.) op reknr.891-2540218-89 van Natuurpunt Vlaamse Ardennen met vermelding van "ledenfeest" en aantal personen. Inschrijven vóór 15 feb. 2003. De samenstellers van de natuurquiz hebben beloofd er opnieuw een boeiende en tegelijk leerrijke activiteit van te maken met gevarieerde opdrachten. Voor de eerste drie is een prijs voorzien.

Zondag 23 februari 2003

■ **SL:** Natuurwandeling door het "behaaglijk" landschap van St-Martens-Leerne. Gids: Paul Geeroms, tel. 09/282.24.08. Samenkomst te 14u aan de kerk van St-Martens-Leerne (vlakbij de rotonde op het kruispunt van de banen Deinze-Drongen en Deurle-Nevele). Aandacht voor de zeer oude en dus soortenrijke hagen en ook de hoogstamboomgaarden in de omgeving van de twee kasteelparken tussen Leerne en Vosselare. Ook de vogelwereld in dit gevarieerde landschap krijgt de nodige aandacht. Einde om 17u. Meebrengen: stevig schoeisel, verrekijker, veldgidsen.

■ **ZV:** 10de LENTEMAALTIJD: sponsormaaltijd ten bate van de natuur: in zaal "De Bevegemse Vijvers" te Zottegem van 11uur tot 14uur30. Zie aparte aankondiging in dit blad.

Donderdag 27 februari 2003

■ **IWG:** Vergadering van de Insectenwerkgroep bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19 uur 30. Einde 22 uur 30. Thema van deze avond:

Spinnen, door Bryan Goethals. Determinatie van enkele soorten die we ter plekke vinden.

Vrijdag 28 februari 2003

■ **SV:** Vervolgcurcus:geologie van de Vlaamse Ardennen de laatste 100.000 jaar, in het Stedelijk Centrum te Heurne. Lesgeefster: Marie-Christine Gottigny, tel. 055/31.34.18. Aanvang te 20u. Einde om 23 uur. Na een overzicht van de wereldgeologie in heel grote lijnen en de geologische

geschiedenis van België en de Vlaamse Ardennen, kennen we de voornaamste "lijnen" in het reliëf van deze streek. De IJstijden echter, evenals de komst van de mens, hebben de finishing touch aangebracht. Onze aandacht in deze vervolgcursus gaat dus naar de invloed van ijsijd en mens op ons landschap. Inschrijven door betaling van 5 euro op rek. 891-2540092-60 van Natuurpunt Scheldevallei, B.P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper; dit liefst vóór 15 februari 2003. Meebrengen: papier en schrijfgierief (de cursisten krijgen bovendien een syllabus). Praktijkexcursie op zaterdag 8 maart.

Zaterdag 1 maart 2003

■ **SV:** Diavoordracht over de natuur in Gambia (Afrika) door Gerard Mornie. Zoals gewoonlijk bij Gerard mogen we ons verwachten aan prachtige vogelbeelden uit dit vogelrijke land dat zich voornamelijk uitstrekt langs de Gambiarivier. Aanvang te 20u stipt in het Stedelijk Centrum bij de kerk te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom 2,50 euro (max. 5 euro per gezin).

Zondag 2 maart 2003

■ **VA:** Geomorfologische wandeling te Everbeek. Gids: Willem Boonen tel. 054/41.75.85. Samenkomst om 14 uur aan de kerk van Everbeek Boven. De bodem en het reliëf van Everbeek zorgen voor een specifieke flora en waterhuishouding. Aan de hand van visuele kenmerken en door middel van grondboringen kunnen we veel te weten komen over het verleden, heden en toekomst van de streek. Einde om 17 uur. Meebrengen: laarzen, verrekijker.

Woensdag 5 maart 2003

■ **SL:** Natuur en kunst te Deurle. Gids: Julien Van Hecke, tel. 09/282.33.47. Samenkomst om 14 uur aan de kerk van Deurle. Landschapswandeling, of hoe het landschap inspirerend werkt bij de creaties van verschillende schilderkunstenaars. Einde om 17 uur. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

Zaterdag 8 maart 2003

■ **SV:** Vervolgcurcus:geologie van de Vlaamse Ardennen de laatste 100.000 jaar, praktijkexcursie. Gids: Marie-Christine Gottigny, tel. 055/31.34.18. Samenkomst om 14 uur aan de kerk van Louise-Marie. Einde om 17 uur. Meebrengen: laarzen. Zie ook 28 februari .

Zondag 9 maart 2003

■ **VA:** Familiale natuurwandeling te Nukerke. Gids: Eddy Saveyn, tel. 09/380.03.00. Samenkomst om 14 uur aan de kerk van Nukerke. Langs trage wegen wandelen we door bos en fraaie landschappen naar het Molenbeekvalleitje te Zulzeke met aandacht voor allerlei natuuraspecten. Einde rond 17 uur. Meebrengen : laarzen, verrekijker, veldgidsen.

■ **ZV:** Grensoverschrijdende landschapswandeling in en rond Everbeek Gids: Roger D'Homme (055/42.37.73. Vertrek om 14 uur aan de kerk van Everbeek-Boven (Brakel). Wandeling met aandacht voor flora en fauna in het typische kleinschalige cultuurlandschap van de Vlaamse Ardennen. Einde om 17 uur. Meebrengen: laarzen of stevige wandelschoenen.

Woensdag 12 maart 2003

VWG: Vergadering van de Werkgroep Vogels in het Stedelijk Centrum te Heurne, o.l.v. Nico Geiregat, tel. 0476/98.33.39. Aanvang te 20u. Einde om 22u30. De vergadering, waarop allerlei items waarbij de VWG betrokken is (Watervogeltellingen, Broedvogelatlas, Fenologie,...) besproken worden, wordt besloten met een korte vogelquiz - meestal met dia's van Gerard Mornie - waarbij men leerrijke

details die van belang zijn bij vogeldeterminatie becommentarieert.

Donderdag 13 maart 2003

■ **IWG:** Vergadering van de Insectenwerkgroep bij Anne Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19 uur 30. Einde 22 uur 30. Thema van deze avond: Vliesvleugeligen (Hymenoptera) , door Frank De Waele. Overzicht van de verschillende families, leefwijze, anatomie.

Vrijdag 14 maart 2003

■ **VA:** Cursus natuurtuinen. Lesavond 1 : lesgever: Paul Geeroms tel. 09/282.24.08. Samenkomst om 19 u 30 in het Parochiehuis, Hulstraat 27 te Asper. Einde om 22 u 30. De cursus is bedoeld voor alle mensen die hun tuin natuurvriendelijk willen laten ontwikkelen en beheren. Paul Geeroms zal ons een overzicht geven van de verschillende bodems en daaraan gekoppelde plantengemeenschappen en begroeiingen. Aanleg en onderhoud van natuurtuinen komen ook aan bod. Dit alles aan de hand van dia's en foto's. Tweede lesavond op 28 maart; twee tubezoeken op 24 mei en 7 juni. Diverse tips om je tuin natuurvriendelijker te maken komen aan bod. Aan deze cursus kun je deelnemen door je naam en adres door te geven aan Filip Keirse, tel. 055/38.78.83, e-mail filip.keirse@pi.be en tezelfdertijd 4 euro (5 euro voor niet-leden) over te schrijven op reknr.891-2540218-89 van Natuurpunt Vlaamse Ardennen, p.a.B.P. Ceuterickstraat 18 te Asper.

Zondag 16 maart 2003

■ **SL:** Familiale wandeling langs de Oude Leie te Grammene. Gids: Karel De Waele Tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14 uur aan de kerk van Grammene. Aandacht voor vogels en oeverplanten. Einde om 17 uur. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

■ **ZV:** Themawandeling in de Everbeekse bossen Gids: Koen Van Den Berge (055/42.83.90. Vertrek om 14 uur aan de kerk van Everbeek-Boven (Brakel). Thema: Uitbouw van het reservatenproject 'Everbeekse bossen': hoe en waarom?. Einde rond 18 uur. Meebrengen: laarzen of waterdichte schoenen.

Zondag 23 maart 2003

■ **VA:** Familiale daguitstap in de IJzervallei. Gids: Wim Packet, tel 058/28.94.20. Samenkomst om 8 uur 30 aan de kerk van Petegem-Deinze (rotonde op het kruispunt Kortrijksesteenweg met Tweebruggenlaan) of om 9 uur 30 aan de Blankaartparking, lepersesteenweg 56 te Woumen. 's Voormiddags verkennen we het Blankaartreservaat en bezoeken we het bezoekerscentrum "De Otter". Dit roofdier staat immers symbool voor een groots natuurontwikkelingsplan dat zowat 10 jaar geleden werd gelanceerd met de baggering van de Blankaartvijver. Momenteel is er veel gerealiseerd op heel wat vlakken. Toch is er nog een flinke weg af te leggen... Een kijk op één der mooiste moerasgebieden van Vlaanderen ! De laatste wintergasten alsook de eerste zomergasten zullen laten zien dat vooral vogels er een ideaal voedsel- en rustgebied vinden. Einde om 12 uur 30. 's Middags eten we onze pick-nick op in de cafetaria van de Iseraboot met aansluitend een rondgang in de walkmantentoonstelling over de IJzerstreek. Om 14 uur vertrekken we aan de Driegrachtenbrug (kanaal leper-IJzer tussen Noordschote en Merkem) voor een wandeling (eventueel in combinatie met een fluitervaartocht op het kanaal) door de overstroombare IJzerbroeken met o.m. aandacht voor het drinkwaterspaarbekken (60ha) en de oude eendenkooi waar Vlaanderens grootste aalschoverkolonie

volop aan het nestelen zal zijn. Einde om 17 uur. Meebrengen: "alleweerkledij", laarzen, verrekijker, veldgidsen. Let op: Deelnemen kun je door je vooraf in te schrijven met overschrijving van 2,5 euro per persoon met maximum van 5 euro per gezin op rek. 891-2540218-89 van Natuurpunt Vlaamse Ardennen, p.a. B.P. Ceuterickstraat 18, 9890 Asper en dit voor 14 maart 2003. Bij voorkeur ook telefonisch inschrijven bij Jacques Vanheueverswyn op 09/324.09.42, om aantal personen te kennen. Er kunnen nl. max. 25 personen deelnemen (Iseraboot).

■ **ZV:** Op zoek naar voorjaarsbloeiërs in het Parkbos te Erwetegem Gids: Herman Haustraete, tel. 09/360.72.11. Vertrek om 14uur30 aan het grasplein (zitbank) op het kruispunt van het Gaverland en de Potaardestraat te Erwetegem-Zottegem. Wandeling met aandacht voor de specifieke voorjaarsflora in een bosbiotoop. Einde rond 17 uur. Meebrengen: laarzen of stevig waterdicht schoeisel.

Donderdag 27 maart 2003

■ **SV:** Cursus amfibieëen en reptielen, deel 1 : lesavond in het Parochiehuis te Asper, Hulstraat 27. Lesgever: Robert Jooris. Aanvang te 19 uur 30. Einde om 22 uur 30. In deze les wordt met dia's een overzicht gegeven van de voornaamste kenmerken van de in Oost-Vlaanderen voorkomende amfibieëen en reptielen. Tevens worden de inventarisatiemethodes toegelicht. Van deze cursus ontvangen de deelnemers een kleine syllabus. Voor de volledige cursus (27 maart, 12 en 26 april) is het verplicht in te schrijven. Dit kan enkel door je naam op te geven aan Jacques Vanheuverwijn (tel. 09/324.09.42) en terzelfdertijd 4 euro (5 euro voor niet-leden) over te schrijven op reknr. 891-2540092-60 van Natuurpunt Schelde-vallei, B.P. Ceuterickstraat 18 te Asper.

Vrijdag 28 maart 2003

■ **VA:** Cursus natuurtuinen. Lesavond 2. Lesgever: Paul Geeroms, tel. 09/282.24.08. Samenkomst om 19 u 30 in het Parochiehuis, Hulstraat 27 te Asper. Einde om 22 u 30. Zie 14 maart 2003.

Zondag 30 maart 2003

■ **VWG+RO:** Vroegemorgenzangtocht in het Muziekbos te Ronse. Gidsen: Wim Jourquin, tel.055/21.70.75. en Filip Keirse, tel. 055/38.78.83. Samenkomst om 6 uur 30 aan de kerk van Louise-Marie. We luisteren en genieten van de vogelzang van de eerste boodschappers van de lente. In dit deel van de lente zijn lang niet alle soorten vogels terug van het verre Zuiden. Ideaal dus voor de beginnende vogelliefhebber om kennis te maken met een paar vogelwitsjes. Einde om 9 uur 30. Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgids.

■ **SL:** Landschapswandeling langs de Oude Mandelbeek en Zeverenbeek met aandacht voor geologische verschijnselen en flora. Gidsen: Marcel Lootens, tel. 09/383.55.63. en Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst om 14 uur aan 't Hoge in Aarsele (hoek Deinzesteenweg en Aarselestraat). Hier is er een algemene inleiding en overzicht over het excursiegebied. Daarna rijden we naar de kerk van Zeveren . Wie wil kan hier aansluiten om 15 uur. Van hieruit wandelen we in en rond het reservaat. Einde om 17 uur. Meebrengen: laarzen, verrekijker.

Zaterdag 5 april 2003

■ **NWB + PWG:** Plantenstudiedag in het Burreken te Zegelsem: "de flora van het voorjaarsbos", deel 1. Gids: Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Samenkomst te 9u en te 14u aan de kerk van Zegelsem. Einde om 17u. De ganse

dag studie van de volledige flora in km² E3/32/34, waarbij diverse determinatiewerken gebruikt worden en aldus verschillende veldterminatiekenmerken van de voorjaarsflora, die uiteraard speciale aandacht krijgt, aangeleerd worden. Ook voor geïnteresseerde beginners. Wie enkel 's namiddags wil aansluiten geeft best een telefonisch seintje aan Karel. Meebrengen: laarzen, loepe, flora's.

Zondag 6 april 2003

■ **SL:** Natuurwandeling langs de ruilverkavelingspaden te Woutergem. Gids: Paul Cardon, tel. 055/31.19.92. Landschapswandeling langs ruilverkavelingspaden. Samenkomst te 14 uur aan de kerk van Woutergem. Einde omstreeks 17 uur. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker, veldgidsen.

■ **ZV:** Lentewandeling in reservaat Het Burreken. Verantwoordelijke: Filip Hebbrecht (055/49.55.63). Vertrek om 9uur30 aan het pleintje op het Perreveld (ter hoogte van nr. 14) te Zegelsem. Speciale aandacht voor de voorjaarsflora in het reservaat. Einde om 12uur. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Donderdag 10 april 2003

■ **IWG:** Vergadering van de Insectenwerkgroep bij Anneke Fobert, Hotondstraat 2, Ronse. Tel. 055/21.01.37. Aanvang te 19 uur 30. Einde 22 uur 30. Thema van deze avond: Dagvlinders (Papilionoidea), door Marc Zwervaeher. Overzicht van de verschillende families, leefwijze, anatomie,...

Zaterdag 12 april 2003

■ **SL:** Cursus amfibieën en reptielen, deel 2: eerste buiten-determinatieles. Lesgever: Robert Jooris. Samenkomst om 14 uur aan de Scheldebrug te Zingem. Einde om 17 uur. We inventariseren enkele poelen in de Scheldevallei te Zingem en in de Zwalmstreek te Nederzwalm. We hopen op 3 soorten watersalamanders! Meebrengen: laarzen, schepnet. Zie ook 27 maart 2003.

Zaterdag 12 april - zaterdag 26 april 2003

■ **NWB:** Botanische reis naar Sardinië o.l.v. Karel De Waele, tel. 09/386.45.60. Inlichtingen bij Karel. Maximaal 12 deelnemers (plaatselijk vervoer met 1 auto en 1 minibusje, logement in "agriturismo" en eenvoudig hotelletje).

Zondag 13 april 2003

■ **SV:** Op zoek naar de Blauwborst: fietstocht langs de Scheldemeersen. Gids: Willy Aelvoet, tel. 055/31.67.30. Samenkomst om 14 uur aan de Pamelekerk te Oudenaarde (aan de Scheldebrug, Louise-Mariekaai, Baarstraat). We fietsen langs de Schelde en bezoeken verschillende natuurgebieden waaronder de Langemeersen, 't Dal en de Snippenweide te Heurne op zoek naar zangposten van Blauwborst en andere riet- en watervogels. Einde om 17 uur. Meebrengen: fiets, stopperief, stevig schoeisel, verrekijker en vogelgidsen.

■ **ZV:** Familiale lentewandeling in de Zwalmstreek met aandacht voor onze voorjaarsbloeiers. Gids: Patrick Rouckhout (09/360.57.57). Vertrek om 14 uur aan de kerk van Michelbeke. Gezinswandeling met aandacht voor de typische voorjaarsflora. Einde om 17 uur. Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel.

Donderdag 17 april

■ **ZV:** Thuiscomposter voor Natuurpunters Verantwoordelijke: Patrick Rouckhout (09/360.57.57). Samenkomst om 19 uur aan de ingang van het domein Breivelde te Grotenberge-Zottegem. Speciale info-avond

rond het composteren van GFT-afval, met demonstratie rond het vullen van een compostvat en het opzetten van een composthoop. Einde rond 20 uur30. Meebrengen: Uw eigen Groente-, Fruit- en Tuinafval.

Zondag 20 april 2003

■ **VWG+VA:** Vroegemorgenzangtocht in het Kluisbos te Ruien. Gids: Norbert Desmet, tel. 0494/65.33.91. Samenkomst om 6 uur aan de parking van het recreatieoord "Kluisbos" (zwembad). Wie de vroegemorgenzangtocht op 30 maart meestapte, zal nu een aantal soorten bijleren. Einde om 9 uur. Meebrengen: laarzen, verrekijker, vogelgids.

Maandag 21 april 2003 (Paasmaandag)

■ **RO:** Natuurwandeling in het reservaat "Bois Joly" te Ronse. Gids: Patrick Alexander, tel. 055/20.71.23. Samenkomst te 14u op de parking van het stedelijk kerkhof in de Hogerluchtstraat. Einde om 17u. Meebrengen: laarzen, verrekijker, veldgidsen.

Zomerreis naar Slovenië:

van 14 tot 26 juli; neem voor meer inlichtingen contact op met Michel Vandervennet, tel. 055 31 75 37,-email m_vandervennet@hotmail.com of Paul Van Ceunebroeck, tel. 055 31 75 38, email: p.vanceunebroeck@tiscali.be

Terreinverkenning op zondagvoormiddag in Everbeek

Werkgroep Everbeekse bossen en bovenlopen Zwalm organiseert elke **eerste** zondagvoormiddag van de maand een terreinverkenning excursie. Het is de bedoeling in te spelen op actuele problemen en op verkenning te gaan binnen de reservaatperimeter. Afspraakplaats: kerk Everbeek-boven om 09.00u. Het is raadzaam vooraf contact op te nemen met de coördinator Koen Van Den Berge, Breedstraat 4, 9660 Brakel (Everbeek) (055-42.83.90) Werkgroep Middenloop Zwalm organiseert elke **derde** zondagvoormiddag van de maand een terreinverkenning excursie met dezelfde bedoeling. Afspraakplaats: Boembekemolen om 09.00u Het is raadzaam vooraf contact op te nemen met de coördinator Jan François, Gentse steenweg 138, 9620 Zottegem (09-361.03.00)

website van het gewest:
<http://users.skynet.be/wielewaal>

website van afdeling Zwalmvallei:
<http://home.pi.be/~jf912197/zwalmvallei.htm>

■ **Iphicles** = de zoon van Amphitryon en Alkmene, (half)broer van Heracles; Iphiclides = zoon van Iphicles

Iphiclides podalirius L. (Papilio podalirius, Graphium podalirius L.) (papilionidae); Koningspage, nauw verwant aan de koninginnepage; bleekgele vleugels met donkere lengtestrepen; achtervleugel met vage donkere banden, duidelijke zwarte zoom met blauwe vlekken, vaak met een roodachtige vlek in de binnenhoek en zwarte, staartachtige aanhangsels

Leucothoe = de dochter van koning Orchamus, beminde van Apollo

Leucothoe catesbaei (Leucothoe fontanesiana, Andromeda catesbaei) (ericaceae), twijgen roodbruin, overhangend; bladeren lancetvormig, in twee rijen; witte bloemen soms roodachtig, hangende trossen

Lycaste = een Bacchante (begeleidsters van Dionysus)

Lycaste deppei (orchidaceae), kelkbladen bleekgroen met rood waas en kleine rode vlekjes; kroonbladen zuiver wit; lip met witte zijlobben en helder chromaatgele middenlob, alle drie rood gevlekt en getekend

Machaon = zoon van Asclepius en Epione, broer van Podalirius; hij was de geneesheer bij de Grieken in de strijd om Troje

Papilio **machaon** L. (papilionidae); Koninginnepage, bovenzijde geel met zwart gemarkeerde aders, zwarte banden en zwarte vlekken aan de vleugelwortels; zwart bestoven binnenrand en rood-met-blauwe oogvlekken aan de binnenste uiteinden van de achtervleugels en staartachtige aanhangsels

■ **Medea** = de dochter van koning Aëtes van Colchis (Klein-Azië), zij bezat tovermacht en hielp Jason en de Argonauten bij het verkrijgen van het gulden vlies, ging mee met Jason en werd zijn vrouw; medeola = Madea + dim. suffix

Medeola asparagoides (Asparagus asparagoides, A. medeoloides) (liliaceae), slingerplant; bladeren hartvormig, vrij dun, leerachtig, glimmend; bloemen groenwit, geurig (sinaasappels); paarse bessen

■ **Meleagros** = Meleager, zoon van Oeneus, koning van Kalydon, en Althaea; bekend van de Kalydonische jacht op een reusachtig everzwijn;

■ **Meleagris** = de zusters van Meleager, bij zijn graf veranderd in parelhoenders; meleagris = parelhoen; meleagris = gen. enk. van Meleagris, meleagrides = meleagris + Gr. adj. suffix, meleageria = meleagris + adj. suffix, meleagrina = Meleagris + adj. suffix

Meleagris gallopavo (meleagridae): Kalkoen, bruingestreept verenkleed, doorglansd met brons; kop en nek naakt en rood en blauw gekleurd; lellen en een vlezige uitwas over de snavel

Agaricus **meleagris** Pilat (A. placomyces Peck, Psalliota **meleagris** Schaeff.) (agaricaceae): Parelhoenchampignon, hoed eerst eivormig, later uitgespreid, dicht bedekt met kleine grijsbruine schubjes op een witte ondergrond

Fritillaria **meleagris** L. (liliaceae): Wilde kievitsbloem, Kievitsei(tje), stengel rolronde; bladeren lijn- en goetvormig, grijsgroen; bloemen bekervormig, licht- of donkerpaars, knikkend, door witte vlekjes schaakbordachtig getekend, soms geheel wit

Numida **meleagris** (numididae): Helmparelhoen, verenkleed met schuine rijen witte spikkels met zwarte randen op grijze ondergrond, soms blauwgetint; benige knobbel of "helm" op de kop

Hexamita **meleagris**, eencellig diertje, veroorzaakt darm infectie bij kalkoenen (hexamitiasis of infectieuze catarrale enteritis)

Agelestes **meleagrides** (numididae): Kalkoenparelhoen, zwart met wit op de borst en de mantel; kale rode kop
Meleageria **meleager** Esp. (M. daphnis Den. & Schiff.) (lycaenidae), bovenzijde blauw in diverse nuances met zijdeachtige glans; voorvleugels met bruinzwarte zoom; achtervleugels met een reeks zwarte stippen langs de zoom, de zwart gelijnde rand is duidelijk uitgeschulpt; onderzijde grijsbruin met zwarte vlekjes en grauwe zoom; wijfje donkerder blauw

Meleagrina margaritifera (Pteria margaritifera) (anisomiata): Pareloester, schelp tot 30 cm diameter met grote, ongelijke kleppen, van buiten blauwig van kleur; levert parels en parelmoer

Kievitsbloem

Waar halen ze het?

Emiel De Jaeger diepte het volgende missertje op uit het **"Verklarend Woordenboek van wetenschappelijke plantennamen"** van C.A. Backer:

houtsoortianus, a, um: (Ternstroemia - Pierre) - naam geboren uit een vergissing van den Fr. kruidkundige Pierre (zie pierrei). Deze had uit Leiden herbariummateriaal ontvangen, dat op de bijgevoegde etikette het opschrift Houtsoorten No. 199 droeg. Pierre, het Ned. niet machtig, meende dat Houtsoorten de naam van de vinder was en wilde dezen, hoewel hem onbekend, eeren door de plant naar hem te noemen.

■ Merops =

- 1. koning van Kos,
- 2. koning van Ethiopië; merops = bijeneter

Merops apiaster (meropidae): Europese bijeneter: bovendien roodbruin en geel, keel geel, blauwgroene borst en buik, licht kastanjebruine ondervleugels, lange snavel

■ **Niobe** = de dochter van Tantalos en vrouw van Amphion, koning van Thebe; haar zeven (of zes) zonen en zeven (of zes) dochters werden door Apollo en

Trage Wegen vzw

Deze nieuwe vereniging ijvert voor herwaardering van buurtwegen, veldwegen, kerkwegels en jaagpaden in Vlaanderen die onder druk staan door verkavelingen, omploegen en gebrek aan onderhoud.

Trage wegen kunnen vooreerst gebruikt worden als wandel-, fiets- of ruiterpad.

Trage wegen hebben een belangrijke cultuurhistorische waarde. Trage wegen zijn, zeker in Vlaanderen, ook van belang voor natuurontwikkeling. In het dichtbebouwde Vlaanderen zijn de nog overblijvende natuurgebieden klein en sterk versnipperd. Trage wegen zorgen voor een ecologische verbinding tussen natuurgebieden, waardoor tal van planten en dieren zich kunnen verspreiden over een groter gebied. Daarnaast zijn trage wegen een specifiek biotoop voor verschillende planten en insecten. Holle wegen nemen hierbij een specifieke plaats in door hun hoge ecologische en landschappelijke waarde; Trage wegen kunnen tot slot gebruikt worden als veilige verbindingen voor zachte weggebruikers.

U kan lid worden door het lidgeld (10 euro voor particulieren en 25 tot 50 euro voor verenigingen) te storten op het rek-nr. 001-3773475-57 met vermelding "lidgeld Trage Wegen". U ontvangt dan

een lidkaart en de tweemaandelijks nieuwsbrief. Nu doen! Voor meer informatie: zie logo. e-mail to: tragewegen@bblv.be

Een vogel is lijk een mens met

vleugels...

Op vrijdag 15 november 2002 organiseerden vrijwilligers van Natuurpunt en SOW Ronse samen met het St. Antoniuscollege een grote zwerfvuilactie. Deze actie stond in het teken van de 'Dag van de Natuur'.

Vorig schooljaar werden, in het kader van een educatief project, door het college 40 nestkastjes aangekocht en door de leerlingen van het 4de en

5de leerjaar opgehangen langs het Stedelijk Wandelpad. Als opvolging van dit project werd een nestkastjescontrole en het opruimen van vuil in de omgeving gepland.

Dit schooljaar echter stelde de directie voor om heel de lagere school, ruim 400 leerlingen, te betrekken bij een zwerfvuilproject.

'We willen onze kinderen bewust maken van de kwetsbaarheid van de natuur door er daadwerkelijk ook iets rond te organiseren.' verklaarde de directeur. En dus gingen we aan de slag...

Om de kinderen niet 'zomaar vuil te laten rapen' lasten we een aantal leermomenten in.

Zo leerden ze afval sorteren, werden ze gewezen op het nut ervan, vroegen ze zich af waarom er overal zoveel vuil ligt, hoe dat voorkomen kan worden ...

Ook de natuur op zich kwam aan bod.

Onder het motto 'Veel handen maken het werk licht!' werd met de leerlingen van het 1ste en 2de leerjaar het Spierspark aangepakt, de groene zone achter het zwembad. Na het opruimen van het zwerfvuil werd er tijd gemaakt voor een herfstzoektocht. De kinderen kregen opdrachten uit te voeren en leerden zo o.a. hoe ze de omtrek van een boom kunnen meten, waarom men het geweizwammetje ook 'de broek van Napoleon' noemt...

De leerlingen van het 3de en 4de leerjaar vertrokken, als vuilzak verkleed, naar het Malanderpark en leerden er op een speelse wijze vuil sorteren. Ze kregen ruime belangstelling van de pers.

Voor de leerlingen van het 5de en 6de leerjaar, eigenaars van een riante vogelwoning langs het Wandelpad, speelde alles zich af in het teken van de nestkastjes. Hangt ons nestkastje er nog? Is het beschadigd? Aan welk soort boom hangt het? Voor welke soort vogel is het bestemd? Hoe kan ik bomen herkennen aan bladeren of knoppen? Hoe krijg ik 3 vieze beestjes in een potje en wat is hun naam? Onze kerngedachte voor deze dag...

Een hele klus om te klaren want tussendoor moest er nog zwerfvuil geruimd worden ook!

Dankzij de sponsoring van de Milieuraad Ronse werden de kinderen voorzien van handschoenen. Ze kregen ook een frisdrankje en een koekje.

Er werd een prijs overhandigd aan de winnaars van de zoektochten en op de drie geruimde locaties zal eerstdaags een bordje aangebracht worden om de

voorbijgangers te vragen dit geruimde stukje natuur proper te houden.

Het Stadsbestuur zorgde voor diverse vuilniszakken en stond in voor het ophalen.

Een voorafgaande controle van de locaties door de stadswachten en hun aanwezigheid op de dag zelf, droeg bij tot de veiligheid van de actie.

Door enkele groene zones in Ronse wat netter en 'groener' te maken en kinderen te laten beseffen dat er zorgzaam moet omgegaan worden met elk stukje natuur, is ons doel bereikt.

Wat de kinderen er zelf van dachten?

De eigenaars van 'Het Gezellig Veertje', nestkast 20, gaven ons dit mooie doordenkertje:

Een vogel is lijk een mens met vleugels...

We danken alle medewerkers en sympathisanten die op de een of andere manier bijdroegen tot het welslagen van dit project.

Vlaamse regering kiest voor afbouw storten

Forfaitaire huisvuilbelasting wordt afgeschaft

De Vlaamse regering keurde vrijdag, op haar laatste vergadering voor het kerstreces, het uitvoeringsplan huishoudelijk en vergelijkbaar bedrijfsafval 2003-2007 goed. Er wordt gestreefd naar de afbouw van het storten van afval. De hoeveelheid restafval per Vlaming moet dalen van 185 naar 150 kilogram per jaar. De forfaitaire huisvuilbelasting wordt afgeschaft.

De Vlaamse regering legde het afvalbeleid voor de komende vijf jaar vast. Het streefdoel is het restafval dat niet selectief wordt ingezameld, tot 150 kilogram per Vlaming per jaar te beperken. Nu is dat nog ongeveer 185 kilogram. Ook de totale hoeveelheid afval moet dalen. In het voorbije decennium is die fors gestegen, tot 547 kilogram per inwoner. In het afvalplan staat een resem maatregelen om afval te voorkomen. Gemeenten kunnen systemen opzetten om inwoners te belonen voor de aankoop van producten in herbruikbare verpakkingen, of als ze met een herbruikbare tas winkelen. Voorts wordt ernaar gestreefd het netwerk van compostmeesters verder uit te bouwen, alsook de kringloopcentra. Een ander actiepunt is de sensibilisering in scholen. En

Trage Weg

vzw trage wegen
vereniging voor het behoud, herstel
en de multifunctionele ontwikkeling
van trage wegen in Vlaanderen
p/a Tweekerkrnstraat 47 - 1000 Brussel
tel. 02 282 17 20 - fax. 02 230 53 89

Artemis gedood, omdat ze zich boven de godin Leto met haar twee kinderen verheven voelde

Fabriciana **niobe** L. (nymphalidae): Duinparelmoervlinder, bovenzijde bruin met een patroon van zwarte vlekken en strepen; achtervleugel met een donker bestoven baan bij de achterrand; onderzijde van de achtervleugel patroon van parelmoervlekken, vaak met een donkere stip in de middencel

Papilio niobe (papilionidae)

het systeem van 'neen-geen reclame'-stickers moet meer worden gerespecteerd. De Vlaamse regering zal overleggen met de federale overheid, om via het federale productbeleid meer greep te krijgen op de afvalberg. Volgens de Vlaamse regering moeten bedrijven gestimuleerd en verplicht worden minder afval voort te brengen, bijvoorbeeld door meer gebruik te maken van recycleerbare materialen. Nog meer afval selectief laten inzamelen, is volgens de Vlaamse regering geen optie meer. 'Daarin zit de Vlaming duidelijk aan de limiet. Nog meer fracties verplicht apart laten inzamelen heeft nog weinig toegevoegde waarde', luidt het in de mededeling van minister Dua. Volgens de Vlaamse regering kunnen de bedrijven nog wel een inspanning doen voor selectieve inzameling. De Vlaamse regering opteert meteen 'resoluut' voor de afbouw van het storten van afval. 'Hiertoe wordt in de nodige projecten voorzien die uit het restafval nog materialen selecteren en er energie uit winnen. De private en de publieke afvalsector werken nu al samen aan de creatie van 600.000 ton alternatieve capaciteit, verspreid over vijf sites in Vlaanderen, met name in Evergem, Geel, Antwerpen, Brecht en 'op een nog te bepalen plaats Limburg', luidt het. Gemeenten en provincies In het afvalplan beslecht de Vlaamse regering de discussie over de rol van de gemeente en de provincie in het afvalbeleid. In het kader van het kerntakendebat had de regering voorgesteld dat de gemeente enkel nog voor de ophaling zou instaan; afvalverwerking zou een taak van de provincie worden. De gemeenten hadden daar fel tegen geprotesteerd. De regering besliste nu dat de gemeenten verantwoordelijk blijven voor de volledige afvalketen: van preventie over inzameling tot en met verwerking. De provincies krijgen een coördinerende rol. Zij kunnen gemeenten die het afvalplan niet respecteren 'bijtrekken' door in hun plaats beslissingen te nemen die voor de gemeenten bindend zijn. De Vlaamse regering kwam ook overeen te onderzoeken hoe de forfaitaire afvalbelastingen in de gemeenten kunnen worden afgebouwd, 'om deze vervolgens af te schaffen'. Het ziet er dus naar uit dat sp.a-vice-minister-president, Steve Stevaert (sp.a), zijn slag thuis heeft gehaald. WVDV Bron: De Financieel-Economische Tijd,

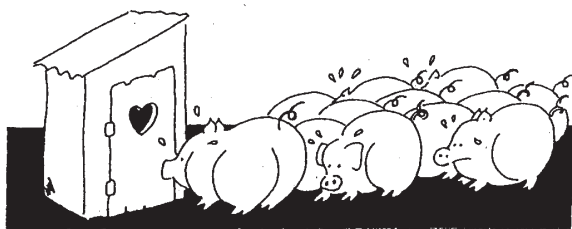
Vlaamse afvalzak moet in vijf jaar nog 35 kilo afslanken

De Vlaamse regering heeft het plan goedgekeurd dat de huishoudelijke afvalberg tegen 2007

gevoelig moet doen inkrimpen. Het plan huishoudelijk afval 2003-2007 moet ervoor zorgen dat de Vlaming over vijf jaar nog maar 150 kilogram restafval (niet-selectief ingezameld grof en huisvuil) per jaar produceert. Momenteel gaat het om 185 kilogram restafval. De gemeenten krijgen bindende bepalingen opgelegd om mee te werken.

Het plan voorziet in een reeks maatregelen inzake afvalvoorkoming. Zo denkt de bevoegde minister Dua (Agalev) aan systemen in gemeenten waarbij mensen worden beloond voor de aankoop van producten in herbruikbare verpakkingen. Voorts wordt het thuiscomposteren gepromoot, worden de kringloopcentra verder uitgebouwd, stimuleert men het gebruik van herbruikbare bekertjes tijdens evenementen.

Dua kondigt ook acties in scholen aan om kinderen bewust te maken van het afvalprobleem. Ook voor het zwerfvuil komen er specifieke acties. Er worden proefprojecten aangekondigd om na te gaan hoe zwerfvuil kan worden voorkomen. Wat de selectieve inzameling van afval betreft, zit de Vlaming volgens Dua aan zijn of haar limiet. De Vlaamse regering mikt daarom op de bedrijven, die volgens haar nog een hele weg af te leggen hebben. Wel wordt een verbeterde dienstverlening op het vlak van selectieve inzameling aangekondigd. Zo komt er overleg met Fost Plus over de 'onduidelijke' scheidingsregel voor pmd-afval, aldus Dua. Het huishoudelijke afvalplan kiest resoluut voor de afbouw van het storten van afval. Er wordt voorzien in projecten die uit het restafval materialen selecteren en er maximale energiewinning uit halen. De private en de publieke afvalsector spelen daar al op in, aldus Dua. Samen wordt gewerkt aan de creatie van 600.000 ton alternatieve capaciteit verspreid over vijf plaatsen in

het mestprobleem is een lokaal probleem

Vlaanderen. Het gaat om Evergem, Geel, Antwerpen, Brecht en Limburg.

Bron: De Morgen,

Eén miljoen varkens minder door succes warme sanering

Op drie jaar tijd is het aantal varkens in Vlaanderen gedaald met één miljoen. In 1999 telde Vlaanderen nog 7,4 miljoen varkens, nu nog 6,4. Dankzij het systeem van de warme sanering, waarbij varkenshouders een financiële vergoeding krijgen om te stoppen, zijn reeds 1020 varkenshouders gestopt. Vlaams minister van Leefmilieu Vera Dua wil het systeem van de warme sanering nu ook aanbieden aan de pluimvee- en rundveehouders. Het voorontwerp daaromtrent is principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering. De regeling zorgt ervoor dat tegen eind 2003 in Vlaanderen 5,5 miljoen kilo stikstof en 2,5 miljoen kilo fosfor minder zullen worden geproduceerd. Dit tegen een kostprijs van 100 miljoen euro. Ondertussen zijn er ook al plannen om een deel van onze mest te verschepen naar Rusland. We kopen al een deel van onze CO₂ vervuiling in Rusland. Zijn we met z'n allen weer gerust...

Atrazine

Atrazine is een herbicide uit de familie van de Atriazines, massaal gebruikt sedert de jaren 60 vooral in de maïsteelt. Het is een gemakkelijk te gebruiken product, niet duur en met een breed spectrum en daarom, naast het landbouwgebruik, ook erg 'geliefd' voor het behandelen van spoorwegen, wegranden, tuinpaden.... Er is echter (zoals zo dikwijls) een maar aan dit wonderproduct!

Het verstoort blijkbaar de hormonale afscheiding bij dieren, bij kikkers zelfs in uiterst kleine hoeveelheden zoals die voor ons Europees drinkwater als norm wordt voorzien (0,1 µg/l). De Amerikaanse norm is naar gewoonte een veelvoud (3µg!), niets aan de hand.... Ook bij de zoogdieren is er wat mis: ratten krijgen kanker van de melkklieren. Bij mensen is er officieel geen gevaar, maar meerdere studies tonen een verhoogd aantal kankers (voornamelijk van prostaat en

eierstokken) bij mensen die dikwijls met atrazine in contact komen.

Vanaf de jaren '90 vertoonden ondergrondse watervoorraden door uitspoeling in Wallonië concentraties boven de Europese norm. Ook oppervlaktewater is besmet.

Atrazine komt er voor in 18% van het drinkwater en in 7% van deze gevallen boven de Europese norm. Dit brengt mee dat men het drinkwater moet gaan behandelen met actieve kool om onder de norm te komen. Denemarken, Duitsland en Zweden hebben ondertussen het product verboden en Frankrijk volgt in 2003. Bij ons zijn sedert 30 juni jl. herbiciden met als enige bestanddeel atrazine verboden, maar in gemengde producten mag het verder gebruikt worden, maar gehalveerd. Andere producten worden nu gebruikt, minder toxisch en minder blijvend in ons milieu, tot men misschien binnen enkele jaren weer de alarmklok luidt.

Regering moet werk maken van waterbeheer

De Bond Beter Leefmilieu (BBL) pleit voor een snelle uitvoering van het decreet Integraal Waterbeheer, dat een aantal problematieken als overstromingen, waterkwaliteit en verdroging gezamenlijk moet aanpakken. Op het kabinet van Vlaams milieuminister Vera Dua hoopt men dat het decreet nog deze legislatuur realiteit wordt. Het is voorlopig wachten op de verwerking van allerlei adviezen alvorens de politieke discussie kan beginnen. BBL eist dat er dringend werk gemaakt wordt van een ruimtelijk orderingsbeleid dat de nodige ruimte vrijmaakt voor water. Voorts vraagt de milieuorganisatie dat "de dure waanzin" van het massaal aanleggen van collectoren en rioleringen door Aquafin wordt stopgezet. Dat heeft er vooral toe geleid dat het water uiterst snel naar de rivieren vloeit, waardoor die veel te veel water te slikken krijgen. Het alternatief, een kleinschalige lokale zuivering van afvalwater, krijgt te weinig kans.

Meetsysteem moet overstromingen voorspellen

De Vlaamse overheid werkt aan een meetnet om in de toekomst het waterpeil van de rivieren twaalf uur op voorhand te kennen. De voorbije twee jaar is 150 km van het Demerbekken geïnventariseerd en zijn er 150 neerslagmeters geplaatst. Door die informatie met een krachtige computer te verwerken kan het peil van de Demer binnenkort twaalf uur op voorhand voorspeld worden. Het is de bedoeling om alle grote rivierbekkens in Vlaanderen op termijn uit te rusten met een dergelijk meetnet.

Cursus mossen

Natuurpunt Zwalmvallei organiseert in samenwerking met Natuurpunt regio Schelde-Leie en JNM Zottegemin januari en februari 2003 een cursus Mossen.

Lesgever is Hans Vermeulen (Natuurpunt Educatie). De theorie gaat door op vrijdagavond 31 januari 2003 van 20.00u tot 23.00u in de grote zaal van café Meileken, Stationsplein 9 te Zottegemin 09/360.00.12

De praktijkexcursies gaan door op zaterdagen 1, 8 en 15 februari 2003 van 9.00u tot 12.00u.

Praktijkwandelingen :

■ Zaterdag 01/02/2003:

09.00u Boembekemolen, Boembeekstraat, Brakel: verkenning langs de boorden van de Zwalm en in natuurgebied Boterhoek

■ Zaterdag 08/02/2003:

09.00u kerk Everbeek-Boven: natuurgebied Steenbergbos

■ Zaterdag 15/02/2003:

09.00u kerk Everbeek-Boven: natuurgebied Hayesbos Meebrengen: laarzen of stevig schoeisel, warme kledij, loep, flora, mossengids of determinatietabellen.

Deelnameprijs: 10 euro voor leden en 27,50 euro voor niet-leden (inclusief lidmaatschap) Gratis voor conservators. Over te schrijven op rekening 001-3426660-17 van Natuurpunt Zwalmvallei, p/a Langemunte 66, 9570 Lierde met vermelding "cursus

Mossen". Info : Johan Cosijn, Etikhovestraat 28/1, 9680 Maarkedal 055-30.98.10 of johan.cosijn@worldonline.be

Cursus natuurtuinen in regio Schelde-Leie

In het voorjaar van 2003 organiseert Natuurpunt regio Schelde -Leie een cursus "Natuurvriendelijke tuinen". De cursus is bedoeld voor alle mensen die hun tuin natuurvriendelijk willen laten ontwikkelen en beheren.

Paul Geeroms wordt onze lesgever voor twee avonden. Hij zal ons een overzicht geven van de verschillende bodems en daaraan gekoppelde plantengemeenschappen en begroeiingen. Aanleg en onderhoud van natuurtuinen komen ook aan bod. Dit alles aan de hand van dia's en foto's. De twee lesavonden gaan door op vrijdag 14 en 28 maart 2003 in het Parochiehuis, Hulstraat 27 te Asper van 19 uur 30 tot 22 uur 30.

Aansluitend op die twee theorielessen bezoeken we verschillende tuinen als praktijkvoorbeelden:

De eerste vindt plaats op zaterdag 24 mei 2003. We bezoeken de tuin van Rik Desmet en André Dekimpe (evolutie naar verwilderde tuin). Samenkomst om 14

uur aan de kerk van Kruishoutem. Einde om 17 uur.

De tweede tuinbezoeknamiddag vindt plaats op zaterdag 7 juni 2003. We bezoeken de tuin van Ulrich & Helga Libbrecht en Filip & Brigitte Keirse. Twee voorbeelden van oecologische siertuinen. Samenkomst om 14 uur aan de kerk van Zulzeke. Einde om 17 uur.

Diverse tips om je tuin natuurvriendelijker te maken komen aan bod.

Aan deze cursus kun je deelnemen door je naam en adres door te geven aan Filip Keirse (tel. 055/38.78.83, e-mail filip.keirse@pi.be en tezelfdertijd 4 euro voor leden, 5 euro voor niet-leden over te schrijven op rek 891-2540218-89 van Natuurpunt Vlaamse Ardennen, B.P. Ceuterickstraat 18 te Asper.

alpenwatersalamander

Cursus amfibieën

Eén lesavond en twee buiten-determinatielessen moeten de heropstart betekenen van een vernieuwde amfibieën- en reptielenwerkgroep van de afdeling Schelde-Leie. Ook beginners en niet-kenners zijn van harte welkom op deze cursus.

Als lesgever krijgen we Robert Jooris in ons midden, een kenner, actief bij Hyla Oost-Vlaanderen en kenner van deze diereengroep.

Op donderdagavond 27 maart 2003 gaat in het Parochiehuis, Hulstraat 27, te Asper de lesavond door van 19u30 tot 22u30. In een eerste deel wordt met slides en overzicht gegeven van de voornaamste kenmerken en eigenschappen van de in Oost-Vlaanderen voorkomende amfibieën en reptielen. In het tweede deel worden de verschillende soorten ook nog eens op dia getoond en worden de inventarisatiemethodes toegelicht. Van deze cursus ontvangen de deelnemers een kleine syllabus.

De eerste buiten-determinatieles gaat door op zaterdagmiddag 12 april 2003. Samenkomst aan de Scheldebrug te Zingem om 14u. Einde omstreeks 17u. We inventariseren enkele poelen in de Scheldevallei te Zingem en in de Zwalmstreek te Nederzwalm. We hopen op 3 soorten watersalamanders!

De tweede buiten-determinatieles gaat door op zaterdagmiddag 26 april 2003. Samenkomst aan het Paterskerkje, Steenweg op Ellezelles te Ronse om 14u. Einde omstreeks 17u. We gaan op zoek naar de amfibieën van het Patersbos en hopen larven van de vuursalamander aan te treffen.

Voor deze cursus is het verplicht in te schrijven. Dit kan enkel door je naam op te geven aan Jacques Vanheeuverswyn (tel. 09/324.09.42) en terzelfdertijd 4 euro over te maken op rekening 891-2540092-60 van Natuurpunt Scheldevallei, B.P. Ceuterickstraat 18 te Asper.

Lessenreeks natuur- en milieubescherming voor beginners, ook in 2003!

In 2001 en 2002 organiseerde de Stichting Omer Wattez vzw deze lessenreeks ook al. In 2001 voor twee groepen in ons secretariaat in Oudenaarde. In 2002 een keer in Oudenaarde en een keer op vraag van de Milieuraad van Ronse in Ronse zelf. Gedurende vijf avonden gaven vrijwilligers uitleg

over verschillende thema's binnen de sector natuur- en milieubescherming. De bespreking achteraf met de deelnemers leerde ons dat een aanpassing nodig is: twee thema's per avond is teveel, en dus komt er een avond meer en valt er een onderwerp weg. De sterkte van de lessenreeks, zo vinden ook de deelnemers, ligt in de lesgevers die uit ons midden komen. Geen professoren dus, maar vrijwilligers uit de milieubeweging die hun ervaring stap voor stap naar voor brengen.

Iets voor u?

VLAREM, GNOP, GECORO, BBL, AMINAL, bestemmingswijziging, Provinciale Minaraad, Gewestelijke bevoegdheid, seponeren, schorsing en vernietiging.

Als u dit allemaal goed kent, dan is dit geen boodschap die voor u bestemd is. Met de lessenreeks willen we immers die personen die het ABC van het natuurbehoud en de milieubescherming willen leren bereiken. Dus niet in de eerste plaats vrijwilligers die al jaren actief zijn binnen de Stichting Omer Wattez. Maar wel de buurman die hinder ondervindt van een bedrijf. De vrouw die een socioculturele vereniging in de milieuraad van haar gemeente vertegenwoordigt. De door de wol geleverde natuurgids die zijn grenzen wil verleggen. De student secundair onderwijs die bezig is met een werk over milieu. De huisvrouw wiens kinderen de deur uit zijn en die haar horizon wil verruimen: allen welkom.

De onderwerpen:

■ Ruimtelijke Ordening, gewestplan, bestemmingen, wat kan/mag waar, AHROM, gewestplanwijzigingen, structuurplan Vlaanderen, Gemeentelijk Structuurplan, GECORO, voorbeelden, en veel ruimte voor vragen (Paul Van Ceunebroeck, 10/2 en 10/3)

■ De milieuwetgeving (Vlarem, MAP): procedures, domeinen van Vlarem, grote lijnen, voorbeelden, rol schepencollege, provincie, administratie, gewest,

raad van state, mest en vergunningen (Paul Cardon, 31/3)

■ Terugkeer van vos en marter, jacht en wildbeheer (Koen Vandenbergh, 13/10)

■ Natuur en landschap; GNO, natuurdecreet, VLM, vormen van natuurbeheer, natuur en recreatie (André De Kimpe, 17/11)

■ Waterzuivering, Aquafin, collectoren, kleinschalige zuivering (Johan Vanderheyden, 8/12)

Ook in 2003!

Ook in 2003 gaat de lessenreeks door. Om u geen mooie avonden af te nemen gaan de lessen door in februari, maart, en dan in oktober, november, december, telkens op maandag: 10 februari, 10 maart, 31 maart en 13 oktober, 17 november en 8 december. We beginnen telkens om 20 uur en stoppen voor 10 uur, tenzij de vragen blijven komen.

Wat gaat het kosten?

Het geheel kost 25 euro, de kopies en het drankje tijdens de pauze inbegrepen. Abonnees betalen 15 euro.

Ook per les inschrijven kan: dan vragen we 5 euro per les (3 euro voor abonnee's). De kopies en het drankje tijdens de pauze zijn inbegrepen.

De lessenreeks gaat door het secretariaat van de Stichting Omer Wattez, Kattestraat 23, 9700 Oudenaarde (de Kattestraat is een zijstraat van de Neerstraat). We beginnen om 20.00 u en eindigen ten laatste om 22.00 u, tenzij de vragen blijven komen. Er is een korte pauze van 5 of 10 minuten, waarin de lesgever ook altijd kan aangesproken worden.

Maximum aantal deelnemers: 15. We geven voorrang aan zij die de ganse reeks volgen. Vooraf inschrijven is noodzakelijk, neem daarvoor contact op met ons secretariaat of schrijf het bedrag over op rekeningnummer 700-0081236-91 van De Stichting Omer Wattez, Kattestraat 23, 9700 Oudenaarde. Vermeld duidelijk "lessenreeks". Als u niet alles volgt, neem dan toch contact op om op te geven welke lessen u kiest. Indien de naam van de rekeninghouder niet uw naam is, schrijf er hem dan bij.

Vooraankondiging Grote Grazers

De Stichting Omer Wattez organiseert op 21 maart 2003 een info-avond rond grootschalige natuurontwikkeling met grote grazers. Er wordt gezocht naar een Nederlandse deskundige om de ervaringen in Nederland en de mogelijkheden van dergelijke ontwikkelingen toe te lichten.

Er wordt gemikt op een groot publiek van niet alleen natuurliefhebbers maar ook van mensen uit het beleid (Gemeentebesturen, Provincie, Aminal, VLM,...).

Aansluitend op deze info-avond gaat SOW naar de Millingerwaard op 10 mei. Hier worden een aantal natuurontwikkelingsgebieden in het rivierengebied bezocht. Praktische info hierover volgt later.

Hemelvaartweekend 2003

Zoals aangekondigd in de (aller)laatste Natuurbeleving trekken we met Schelde-Leie van donderdag 29 mei 2003 tot zondag 1 juni 2003 naar de Argonne. Een streek met nog heel wat planten (kalkflora!), vijvers met bijhorende Grote karekiet en Zwarte wouw, hagen met Grauwe klauwier e.a.

Als verblijfplaats kozen we voor de grote groepsgite te Villers-en-Argonne. Kamers van 5 tot 7 personen, er wordt voor ons gekookt maar moeten wel wat helpen bij opdienen, afruimen,...

Inschrijven door het overschrijven van een voorschot van 30 euro op rekeningnummer 000-0165355-67 van Wielewaal Schelde-Leie, Zandstraat 11, 9810 Eke met vermelding Argonne. De totale kostprijs zal vermoedelijk ongeveer 120 euro per persoon bedragen, verplaatsing niet inbegrepen.

Botanisch studieweekend...

... met de Nationale Werkgroep Botanie in de Boulonnais (Fr.) langs de Côte d' Opale te Camiers, zowat 20 km ten Z. Van Boulogne.

Van vrijdag 6 juni tot pinkstermaandag 9 juni 2003 Verblijf in halfpension in het hotel "Les Cèdres". Prijs : 47 euro per pers. per dag in een tweepersoonskamer. Eenpersoonskamer: 65? euro per pers. per dag.

Inschrijven door overschrijving van een voorschot van 50 euro per pers. op rek. 000-0891025-80 van André Van den Bergh, Vitsgaard 9, 1745 Opwijk,

vroeg geland in het voorjaar 2002

Tijffaf Ruin-JDW	17-feb
Tijffaf Oudenaarde-GGR	02-mrt
Zwarte roodstaart Berchem-JDW	04-mrt
Ooievaar Zulzeke-JDW	08-mrt
Boerenwaluw Heurne-GMO	10-mrt
Zwarte roodstaart Leupegem-EVDA	12-mrt
Roodborstapuit Zingem-NGE	15-mrt
Zwarte roodstaart Oudenaarde-GGR	16-mrt
Boerenwaluw Zingem-EVDA	17-mrt
Zwarte wouw Kluisbergen-JVDB	17-mrt
Zwartkop Heurne-GMO	22-mrt
Boerenwaluw Heurne-GGR	22-mrt
Ooievaar Oudenaarde-GGR	23-mrt
Zwartkop Kerkhove-JDW	25-mrt
Boerenwaluw Ruin-JDW	26-mrt
Fitis Kruishoutem-MNA	28-mrt
Gele kwikstaart Wortegem-Petegem-NGE	30-mrt
Fitis Nokere-LKI	30-mrt
Koekoek Zingem-GGR	01-apr
Groenpootruiter Zingem-NGE	01-apr
Oeverwaluw Zingem-NGE	01-apr
Roodborstapuit Ruin-JDW	08-apr
Wielewaal Welden-DGE	09-apr
Ooievaar Lozere-DDG-BHE-NGE-JDW	11-apr
Grauwe kiekendief Oudenaarde-WAE	12-apr
Tapuit Kruishoutem-MNA	14-apr
Grauwe kiekendief Berchem-NDS	14-apr
Koekoek Nokere-RDH	15-apr
Huiswaluw Ruin-JDW	17-apr
Reuzenster Wortegem-Petegem-1 over-NGE	17-apr
Purperreiger Oudenaarde-NGE	18-apr
Koekoek Oudenaarde-JDW	19-apr
Oeverloper Nazareth-NGE-BHE	20-apr
Boomvalk Deinze-NGE	20-apr
Bosrietzanger Kruishoutem-BDA	20-apr
Grasmus Oudenaarde-3 ex.-BHE-DDG	20-apr
Boomvalk Heurne-GGR	21-apr
Zwarte wouw Kluisbergen-NDS	22-apr
Gierzwaluw Oudenaarde-NGE	23-apr
Kleine karekiet Ruin-JDW	23-apr
Zwarte stern Nazareth-GGR	24-apr
Zwarte stern Nazareth-GGR-NGE-BHE-DDG	25-apr
Kleine plevier Ruin-2 ex.-JDW	26-apr
Boomvalk Nazareth-DDG-GGR-BHE	27-apr
Braamsluiper Grammene-NGE	30-apr
Braamsluiper Nukerke-WJQ	01-mei
Rietzanger Berchem-JDW	01-mei
Lepelaar Zingem-GGR-NGE-BHE-e.a.	03-mei
Grauwe vliegenvanger Nokere-LKI	09-mei
Wespandief Dikkelvenne-JVDB	11-mei
Bosrietzanger Oudenaarde-NGE	12-mei
Spotvogel Ruin-NDS	13-mei
Purperreiger Oudenaarde-JDW	15-mei
Zwarte Wouw Kluisbergen-NDS	17-mei
Steltkluit Grammene 2 ex.-JDV	03-jun
Kwartel Wannegem-BHE	06-jun
Zomertaling 2m Zingem-NGE-GGR	
Grutto Zingem-NGE-EVDA-GGR-SDS	
Blauwborst Oudenaarde-GGR	
Grutto Welden-JVDA	
Zomertaling 1m+1v Elsegem-JDW	
Zwartkop Kruishoutem-MNA	
Gele kwikstaart Ruin-NDS	
Lepelaar Oudenaarde-BHE-NGE	
Bosruiter Zingem-GGR-NGE-MGO-SDS	
Oeverloper Oudenaarde-BHE	
Tapuit Wannegem-AWA-EVDA-GGR-e.a.	
Grasmus Berchem-JDW	
Regenwulp Oudenaarde-12 over-NGE	
Bosruiter Petegem-JDW	
Tortel Kruishoutem-MNA	
Kleine karekiet BHE-NGE	
Huiswaluw Semmerzake-BHE-NGE	
Tuinfluit Heurne-GMO	
Tortel Zingem-NGE	
Sprinkhaanzanger Nukerke-NDS	
Visarend Oudenaarde-NGE	
Tuinfluit Ruin-JDW	
Gierzwaluw Semmerzake-FGH	
Groenpootruiter Petegem-DDG-NGE	
Braamsluiper Kruishoutem-MNA	
Wielewaal 1 koppel-Berchem-JDW	
Grauwe vliegenvanger Nokere-RDH	

Gele kwikstaart foto: Gerard Mornie

Boerenwaluw foto: Gerard Mornie

Huiswaluw foto: Gerard Mornie

Grauwe vliegenvanger foto: Tom Buysse

Meerkoet x Waterhoen foto: Nlco Geiregat

Lepelaar foto: Gunther Groenez

Tijffaf foto: Gerard Mornie

gezien noch gehoord: Boompiëper, Nachtegaal, Gekraagde Roodstaart, Paapie, Fluit, Visdief, Bonte Vliegenvanger...

uiterlijk tegen 15 januari 2003. Het saldo, naargelang de gekozen kamer, dient uiterlijk einde mei 2003 op voornoemde rekening overgeschreven te worden.

Het ganse weekend intense plantenstudie in diverse biotopen (duinen, riviervalleien, kalkhellingen,...) van dit plantenrijk gebied. Botanisten van onze regio kunnen voor kostendelend vervoer contact opnemen met Karel De Waele (tel. 09/386.45.60).

Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming-Leievallei:

De JNM-Leievallei heeft reeds vele najaarsactiviteiten achter de rug zoals een vleermuizenochtje, een watervogeltochtje, beheerswerken op de Oude Spoorwegberm, protestactie tegen kernwapens en tegen de ontruiming van het Lappersfortbos en een spetterende JNM-fuif. Ondertussen is het jaar terug ten einde. Dat betekent niet alleen dat er veel te beleven valt, maar ook dat er een "nieuw bestuur" is samengesteld. Het belooft alleszins weer een spetterend JNM-jaar te worden. Hopelijk tot op één van de volgende tochten. Indien je vragen hebt of je een proefexemplaar van ons nationaal / plaatselijk tijdschrift wilt ontvangen, kun je terecht bij Dries Hubrechts (09/386.56.06)

■ Zondag 22/12/2002 Pieptocht in de Brielmeersen

Hoi piepeloi piepers, Hebben jullie zin om met de JNM een leuk dagje te beleven?! Maar natuurlijk! We gaan er voor de laatste keer van dit jaar invliegen met een heuse pieptocht in de Brielmeersen. We gaan er veel beestjes bekijken zoals everzwijnen, herten, uilen en visjes. Maar we gaan ons natuurlijk ook eens goed amuseren op de speeltuin van de Brielmeersen. Het loont dus zeker de moeite om te komen.

Afspraak: 14 uur aan de kerk van Petegem aan de Leie

Einde: 17 uur aan de kerk van Petegem aan de Leie

Mee te brengen: aangepaste kledij

Verantwoordelijke: Kobe de Jonge (09/380 34 08)

■ Zaterdag 11/1/2003 Dagtocht naar het zwin

In putje winter een bezoekje brengen aan onze Belgische kust, voor sommigen klinkt dit raar in de oren, voor anderen weer niet. Als je tot de "anderen-weer-nieters" behoort, kom dan mee de kust van het Belgenland onveilig maken. Als je eerder een "rare oren-klinker" bent, maak dan dat je op tijd aan het

station staat, zodat we je kunnen bewijzen dat een dagje aan zee winteren synoniem is voor genieten en plezier maken. Op het programma staat een bezoekje aan het zwin: naast de vele speciale vogeltjes die we gaan bekijken in het Zwin, maken we er ook kans om haaiantanden te vinden. een partijtje beachvolleybal, duinjumpen en frisbee zijn voor de actievelingen onder ons natuurlijk niet uitgesloten.

Afspraak: 8.15 aan het station van Waregem of om 8.25 aan het station van Deinze

Einde: 18.30 aan het station van Waregem of om 18.20 aan het station in Deinze

Mee te brengen: lunchpakket, aangepaste kledij (misschien 2 paar kousen) geld voor de trein

Verantwoordelijke: Dries Hubrechts (09/386 56 06)

■ Zondag 19/1/2003 piepverrassingstocht

Hoi beste piepers,

Weten jullie wat we deze week weer voor leuks gaan doen?? Neen, lekker niet. Het is daarom ook een verrassingstocht. Als je het wilt weten zit er maar een ding op: KOMEN !! Maar zeker niet twijfelen om te komen omdat je niet weet wat we gaan doen hé, want het wordt zeker weer een heel leuke tocht.

OPGELET: Voor deze tocht moet je op vooraf inschrijven. Dit doe je door te bellen naar Kobe tegen 10/1/2003. Per vier piepers moeten we immers een begeleider voorzien, zodat je voor niets met de trein meekan.

Afspraak: 8.15 aan het station van Waregem of om 8.25 aan het station van Deinze

Einde: 18.30 in het station van Waregem of om 18.20 aan het station van Deinze

Mee te brengen: aangepaste kledij, lunchpakket

Verantwoordelijke: Kobe de Jonge (09/380 34 08)

■ Zaterdag 1/2/2003 Libramont

Ook dit jaar gaan we weer op tocht naar de Ardennen. We gaan wandelen in de veengebieden rond Libramont en we maken kans op herten, everzwijnen, klapekster, kraanvogels, De absolute topper onder de tochten: avontuur en spetterende waarnemingen verzekerd. Misschien vliegen er wel sneeuwballen rond je oren.

Afspraak: 7.15 aan het station van Waregem of om 7.25 aan het station van Deinze

Einde: aangezien we wel eens een trein mislopen door slechte verbindingen, durven we er geen einduur op plakken en belt ieder dus naar zijn mama als we er zijn.

Mee te brengen: aangepaste kledij, lunchpakket, geld voor trein en

Verantwoordelijke: Pieter De Kimpe (0486/14 57 33)

Verantwoordelijke: Peter Deman en Lisa Valcke

■ Zaterdag 8/2/2003 bovenschelde 5 jaar

Onze collega's van bovenschelde bestaan 5 jaar en ze organiseren daarvoor een groot kampvuur met veel andere attracties.

Verdere concrete afspraken volgen.

Verantwoordelijke: Dries Hubrechts (09/386 56 06)

■ Zaterdag 15/2/2003 pieptocht in marolle

Haidiho piepers,

Goesting om nog eens naar de wonderen der natuur te gaan kijken ?? JA zeker, kom dan maar af naar onze tocht bij de Callemoeie. We zullen er wel mooie vogels zien en natuurlijk ons ook nog wat amuseren. Tot dan!

Afspraak: 14 uur aan de kerk van Marolle

Einde: 17 uur aan de kerk van Marolle

Mee te brengen: aangepaste kledij

Verantwoordelijke: Kobe de Jonge (09/380 34 08) en Bastiaan Delforche (09/386 97 62)

■ Zondag 16/2/2003 vergadering

Nog eens een vergadering en zoals gewoonlijk spreken we daarbij af aan de kerk van Kruishoutem om 14 uur .

Afspraak: 14 uur aan de kerk van Kruishoutem

Verantwoordelijke: Leen De Kimpe (09/383 71 99 of 0485/41 28 70)

Zaterdag 22/2/2003- Zondag 23/2/2003 ouwe sokkenavond

Verdere informatie hierover volgt per brief.

■ Zaterdag 15/3/2003 uilenpieptocht

Pieper de piep beste piepers,

Nog eens goesting om een uil te zien? Dan moet je zeker afkomen, want we gaan namelijk op uilentocht. We gaan proberen enkele uilen te zien of te horen. We gaan s'avonds eens de uilen in Nokere bestuderen.

Afspraak: 17u30 uur aan de kerk van Nokere

Einde: 20u30 uur aan de kerk van Nokere

Mee te brengen: aangepaste kledij

Verantwoordelijke: Kobe de Jonge (09/380 34 08) en Bastiaan Delforche (09/386 97 62)

■ Zondag 23/3/2003 landschapswandeling in Waregem

We gaan het landschap eens gaan bewonderen en onthaasten in de omgeving van Waregem

Afspraak: 14 uur aan het station van Waregem

Einde: 17 uur aan het station van Waregem

Mee te brengen: aangepaste kledij, fiets

Nogmaals de golf

De emoties zijn een beetje vervaagd rond de vraag hoeveel natuur er in golfgebied te vinden is. Oudenaarde en Waregem bij ons zijn de toetsstenen en de meningen bij natuurliefhebbers variëren. De ecologische waarde wisselt wellicht met het aandeel extensief ingericht en beheerd terrein tegenover de oppervlakte intensief onderhouden 'greens' en aanverwanten. Wie met dat probleem begaan is raden we aan het artikel ' Nogmaals golfbanen en broedvogels' van Eric van der Aa uit het Vogeljaar 4, 2002 erop na te lezen: een aantal resultaten op verschillende locaties worden vergeleken en er volgen aanwijzingen rond voorwaarden, beheer en samenwerking. De moeite waard, kopie op aanvraag bij de redactie.

Conservator gezocht:

Natuurpunt Zwalmvallei is op zoek naar een nieuwe conservator voor Vossenhol en Jansveld. Beide natuurgebieden behoren tot het reservaatproject Middenloop-Zwalm. Rond dit project is eveneens een werkgroep actief. Geïnteresseerden kunnen voor meer informatie best contact opnemen met de interim-conservator Jan François, Genstesteenweg 138, 9620 Zottegem T + F: 09-361 03 00 of jan.francois@pi.be

Een zieke of gekwetste vogel...

verzorg je best niet zelf. Je bezorgt hem aan Vogelopvangcentrum "De Ransuil" Bij Marnic Vermeersch, Langemunte 66 te 9570 Lierde (055/426183

Voc.Lierde@yucom.be

of aan Daniël Packet, M. Huyslaan, 30 9780 Zulte. Tel. 056 60 15 94.

Nestkasten

Ook dit jaar zijn er weer nestkasten (mezen en desgewenst andere) te verkrijgen bij Jacques, Norbert, Arseen, Daniël, én op de ledenavond van

Het is niet zo eenvoudig een artikel te schrijven voor een tijdschrift dat nog niet bestaat, laat staan dat het al een naam zou hebben!

Maar er zijn moeilijker dingen dan dat en tenslotte bestaat onze insectenwerkgroep wel degelijk (alhoewel hij ook nog geen naam heeft) en zijn we er zó fier op dat we hem zonder verwijl aan jullie willen voorstellen. Vorige lente kregen sommigen van ons de kriebels om wat meer of zelfs héél veel te weten te komen over kriebelende beestjes en in het bijzonder over insecten.

Het werd zomer voor we echt gingen determineren en dan nog met hindernissen: de grootsgeplande inventarisatie van het Ingelbos gingen we te lijf met zorgvuldig genummerde potten maar zonder spade om ze in te graven, vergeten. Sommige potjes bleken niet bestand tegen formol, en wie ging nu alweer het schudlaken meebrengen?

Bij de terugkeer van het bos volgde de kroon op het werk, we konden niet meer binnen, laat staan determineren: sleutel vergeten. Waarop al vlug bewezen werd dat deuren forceren niet veel vlotter ging dan insecten op naam brengen.

Deze obstakels konden echter onze elan niet breken, de zomerwarmte bracht ons buiten en bijeen tot in de late uurtjes. We ontmoetten een massa wantsen, sprinkhanen, vliesvleugeligen,... kortom INSECTEN.

Nu zijn we met een twintigtal leden waarvan er een tiental wisselend op de werkvergaderingen verschijnen. Terwijl we in de zomer vooral uitstappen maakten in de onmiddellijk omgeving gevolgd door determineren van meegebrachte beestjes, spraken we af om tijdens de winter gegevens en/of vragen te verzamelen over de bouw van geleedpotigen en deze dan te bespreken op de werkvergaderingen. Strikt anatomische gegevens en amateuristische samenraapsels, veldpraktische tips en 'leuke weetjes'... alles was welkom en kwam aan bod.

Aan de hand van onze voorbereidingen en/of parate kennis vergeleken we zo de uitwendige en inwendige kenmerken van verschillende orden.

Vermits we elk vanuit onze persoonlijke interesse en op onze eigen manier te werk gingen kwamen we bij het naar voor brengen en bespreken tot soms verrassende resultaten met leerrijke elementen voor ieder van ons.

Trouwens alleen al het onderzoekwerk was interessant en motiverend.

Soms rezen gekke (vanzelfsprekende?) vragen waar niemand van ons blijkbaar al bij stil had gestaan zoals: heeft een insect een patella of knieschijf? Opeens leek ons dat een levensbelangrijke vraag en gingen we op zoek naar een antwoord.

De volgende vergadering waren we het er dan over eens dat een insect geen patella heeft, maar dan vroeg iemand plots: waarom zou een spin (géén insect weliswaar) er dan wél een hebben? En dus gingen we weer op zoek...

Hoe bewaar je best rupsen? Hebben alle insecten facetogen? Hoe groot is een Mantophasmatodea?

We leerden ook dat een houtpantserjuffer met haar vleugels open kan zitten (nl. als ze eitjes afzet) terwijl we er bijna zeker van waren dat zo iets alleen was voorbehouden voor echte libellen.

Door opzoeken en combineren vinden we de oplossing, een oplossing die langer zal blijven dan mochten we ze zomaar gehoord of gelezen hebben.

We vergaderen telkens op donderdag om de 14 dagen vanaf 19u30 in de Hotondstraat, 2 te Ronse.

Zowel kenners als beginners zijn welkom.

Het programma voor begin 2003 vind je in de kalender op de middenpagina's van dit tijdschrift onder de initialen **IWG**. De data zijn: 16/1; 30/1; 13/2; 27/2; 13/3; 27/3; 10/4; 24/4; ...en dan zal het alweer lente zijn en zullen de kriebelende, wriemelende (vieze)beestjes terug massaal opdruiken. Dan starten we met een zomerregeling. Daarover later meer nieuws.

Schelde-Leie. De aanmaak gebeurt door Arseen Benoot en Filip Keirse.

Webstek Natuurpunt Zwalmvallei

De splinternieuwe website van Natuurpunt Zwalmvallei is er. Weliswaar nog in volle ontwikkeling, maar reeds bereikbaar. Door de nimmer aflatende inspanningen van Jan François kan je voorlopig terecht op <http://home.pi.be/~jf912197/zwalmvallei.htm>. Het is uiteraard de bedoeling dat deze site uitgroeit tot een volwaardige website van onze afdeling. Iedereen die hiervoor ideeën heeft of wil meewerken

foto: Gerard Mornie

aan de verdere uitbouw kan contact opnemen met Jan François, Gentse steenweg 138, 9620 Zottegem 09-36103 00 of jan.francois@pi.be

Zwalmvallei@mail

Onze elektronische nieuwsbrief **Zwalmvallei@mail** is vooral opgebouwd rond de activiteitenkalender van onze afdeling, aangevuld met algemene gegevens omtrent onze afdeling. **Zwalmvallei@mail** bevat verder slechts 2 korte teksten: een algemene tekst omtrent natuur en een tekst met betrekking tot natuur en internet. Het doelpubliek van **Zwalmvallei@mail** zijn vooral diegenen die enige interesse vertonen of kunnen vertonen in onze afdeling en haar activiteiten en geen (of nog geen) lid zijn. Met deze **Zwalmvallei@mail** kunnen we tegen zowat geen kosten contact houden met die potentieel grote groep.

Wil je **Zwalmvallei@mail** ontvangen of ken je anderen welke we ermee kunnen verblijden: mail naar **zwalm.vallei@pi.be**.

Om redenen van privacy wordt onze mailinglist uitsluitend gebruikt voor Zwalmvallei@mail.

Koninginnepages

Een klein hoekje in vorig afdelingsblad trok de aandacht van een aantal natuurliefhebbers, die hun waarnemingen en belevenissen doorstuurden met de ster onder de dagvlinders: de koninginnepage. Ieder jaar zijn er een aantal waarnemingen maar 2002 was waarschijnlijk toch een van de betere jaren. We vermoeden dat onze (biologische?) tuincultuur daar wel eens voor iets zou kunnen tussenzitten, volhouden dus.

Bauwens Ludo uit de Kokerellestraat in Maarke-Kerkem meldt de waarneming van een koninginnepage en aansluitend daarbij de vondst van twee rupsen op de wortels in augustus. Als 'ondersteunende maatregel' liet hij twee rijen winterwortels staan. In september werden nog zeven kleinere rupsen waargenomen, en die werden aangevuld met een collegarups uit de Pierestraat in Schorisse, die meegebracht was om te tonen. Ludo's broer Willy, even verder in de Kokerellestraat zag eveneens in augustus rups en vlinder in zijn tuin.

In Munkzwalm werden door Mark Minnaert aan de Bruggenhoek in de periode 20 -25 aug vijf rupsen op wortels en twaalf op venkel gevonden. Al vijf jaar na mekaar kon hij van dit fenomeen op de venkel genieten, ook de vlinder werd waargenomen, maar de metamorfose van rups naar vlinder helaas nog niet.

Er zijn losse meldingen uit Melden, uit Mater (verschillende rupsen in de tuin van Lieven De Vos), Zulzeke (Filip Keirse), Kruishoutem (Rik Desmet) Ruien (Dirk en Ruben Seigneur), Heurne vijf waarnemingen (Luc Menschaert), Horebeke rupsen (Luc Bloemen), Grotenberge (Annemie Denis) en Brakel (Br. Joris).

Tenslotte is er het verhaal van Jozef Dedrie uit St Amandsberg:

'In de loop van de maand juni 2001 stelde ik vast dat het groen van een rijtje venkelplanten sterk was aangevreten. Bij nader toezien vond ik een twintigtal prachtige groene, oranje gestippelde rupsen, die ik als de 'boosdoeners' bestempelde; Voor een eerste aanplant van venkel en bij afwezigheid van wortelen dacht ik eerst niet aan koninginnepage. Maar toen

foto: Ivan Steenkiste

Lotte, ons nieuwsgierig kleinkind vragen begon te stellen, ga je pluizen in een paar boeken en kon ik met zekerheid vertellen dat het rupsen van de koninginpage waren. Enkel verdwenen in een plasticdoos met wat groen van venkel. Na een paar keer aanvullen van de voedselvoorraad voltrok zich prachtig het verhaal van rups naar pop in de doorzichtige doos. De poppen bleven de ganse winter in het tuinhuis en in het voorjaar werd met spanning uitgekeken naar de volgende gedaanteverwisseling.

Ons geduld werd beloond en begin juni 2002 kwamen de volwassen vlinders te voorschijn. Ze kregen dan ook de vrijheid en deden me even denken aan de prachtige vlinders uit mijn jeugd in de buurt van de wortelplanten. Rond dezelfde tijd vond ik de rupsen op de venkel en zag ik een paar vlinders op de lavendel in de tuin. De cyclus was rond en de koninginpage is terug van weggegeweest: een goed teken!

Trefdag op Flanders Expo

Op zaterdag 12 december jl. ging in Gent Expo de trefdag 'Een jaar natuurland' door met een goed programma, grote opkomst en veel jonge mensen. Verslaggever ter plaatse was Marcel

Nachtergaele die met enkele andere bestuursleden onze regio vertegenwoordigde. Zijn kort verslag: Gezien mijn 'hoge ouderdom' was de dag soms wat lastig, maar het gaf me anderzijds een grote voldoening te zien dat professionals en vrijwilligers kunnen samenwerken. Er zijn wel enkele kinderziekten aangekaart, maar het hoofdbestuur belooft verbetering. Zo'n trefdagen laten zien dat je niet alleen staat, je maakt deel uit van een grote vereniging en beweging!!!

Volgend nummer

Teksten voor het volgend nummer van **Meander** moeten binnen zijn voor vrijdag 7 maart. De redactie wil pogen telkens een kwaliteitsvol tijdschrift te brengen en moet daarom ruim op voorhand kunnen beschikken over alle teksten en foto's. Teksten kan men opsturen naar de redactieleden maar worden liefst ook per email bezorgd aan Rik Desmet: email: desmet.rik@planetinternet.be tel. 09 386 46 63. Foto's worden doorgestuurd naar Frederik Vandaele: email: frederik.vandaele@pandora.be tel. 09 384 47 04.

inhoud

2	Ten Geleide
3	Nieuwjaarswens
5	Uitverkoop
9	Vinkenvangst verboden
10	Hybride Meerkoet x Waterhoen
11	Vlaamse Gaai - Zwarte Specht
12	Opmerkelijke Vogels
13	De Kerkuil
15	Latijn en Grieks
	Kalender: Uitneembaar Katern
18	Trage Wegen en Een vogel is lijk een mens....
19	Afbouw van Storten
20	Varkens en de Vlaamse Afvalzak
21	Atrazine, Waterbeheer en Overstromingen
22	Cursus Mossen, Natuurtuinen en Amfibieën
23	Lessen: Natuur- en Milieubescherming
24	Grote Grazers en Hemelvaartweekend
24	Botanisch Studieweekend en JNM Kalender
25	Vroege Vogels: Fenologie
27	Kronkels: Kleine Berichten
28	Insectenwerkgroep
29	Koninginnepage en een Sfeerverslag
30	Familieberichten

MEANDER

is het regionale contactblad voor de leden van de Natuurlandafdelingen Schelde-Leie, Scheldevallei, Vlaamse Ardennen, Ronse en Zwalmvallei en voor de verschillende werkgroepen. Iedereen is welkom op onze activiteiten, ook niet-leden.

Deelname aan wandelingen is steeds gratis en vrijblijvend

Lidmaatschap : Wie zich binnen onze regio aansluit bij Natuurland vzw krijgt automatisch ook driemaandelijks **MEANDER**.

Ledenadministratie

Arsène Benoot, Gampelaeredreef 67, 9800 Deinze, tel. 09 386 38 95

Redactie

Jo Buysse (tel. 09 385 52 89)
Johan Cosijn (tel. 055 30 98 10)
Norbert Desmet (tel. 0494 65 33 91)
Rik Desmet (tel. 09 386 46 63)
Philip Vergeylen (tel. 09 361 26 80)
Frederik Vandaele (tel. 09 384 47 04)

Werkten mee:

Arsène Benoot, Jo Buysse, Tom Buysse, Johan Cosijn, Emiel De Jaeger, Karel De Waele, Rik Desmet, Norbert Desmet, Rosy Dryoel, Anne Fobert, Nico Geiregat, Gunther Groenez, Bart Heirweg, Filip Keirse, Leonard Le Clerck, Ulrich Libbrecht, Karsten Mainz, Luc Menschaert, Yvette Moerman, Gerard Mornie, Marcel Nachtergaele, Eddy Saveyn, Ivan Steenkiste, Frederik Vandaele, Magda Vergeynst, Chloë Vermeulen.

Kaaffoto: Het Dal te Heurne (Gerard Mornie).

Achtergrondfoto op blz.: 5: De Langemeersen te Oudenaarde (Gerard Mornie)

Druk:

Drukkerij Druk in de Weer, Gent

uw kwaliteitsfoto's in 1 uur

Koen Snauwaert

SPECTOR

NIKON - OLYMPUS

Stationstraat 63 - 8790 Waregem
Tel. 056 60 90 38 - 056 60 52 16

optiek
Van mmeslaeghe

Nederstraat 20
9700 Oudenaarde
055 31 18 01

de speciaalzaak voor
verrekijkers, telescopen,
sterrenkijkers

grote keuze, alle merken

speciale condities voor Natuurpunt-leden

Triodos Bank

toonaangevend in ethisch bankieren
helpt meerwaarden ontwikkelen
in de samenleving

afgevaardigde agent:

Paul Pals
Nieuwpoort 4
9660 Brakel
Tel. 055 42 56 92

**Natuurvakantie
Auvergne**

Op vraag en maat begeleiden
we de bezoeker doorheen de
eindeloze natuur van het
massif central (volcanique):
bergen, meren, bossen...vier
seizoenen lang

Tel./Fax: 0033 471 78 77 63
(Desmet, NL-talig)
<http://geocities.com/natuurvakantie>

LE ROY RINASSUR BVBA

Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel. 09 385 44 60 - 09 385 61 32
email: rinassur@tiscalinet.be
verzekeringsmakelaar nr. 13839

**ALLE BELEGGINGEN
LENINGEN
VERZEKERINGEN**

Solid partners, flexible solutions

Naamloze vennootschap
Warandeborg 3
B-1000 Brussel
B.T.W. BE 403.199.702
H.R. Brussel nr. 76034

milieuvriendelijk isoleren
WARMCEL-isolatie
van gerecycleerd papier

voor daken, zolders, stijlwallen

Bernhard Decubber
Ten Bosse 78, 9800 Deinze

Tel. 09 386 38 53 Fax. 09 380 89 11

Boomkwekerij
DE BOCK LV

Wij zijn specialisten in:

Sierheesters, Rozen, Bamboes,
Vaste planten, Coniferen, Sierbomen,
Haagplanten, Fruitbomen.

Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde-Nederename

Tel. 055 30 24 80 (bedr.)
Fax. 055 31 35 83

Office Partners

meer dan complete kantoorinrichting

gratis catalogoog
& info folder
professioneel advies
op maat

<http://www.office-partners.com>
e-mail: office-partners@village.uu.net

Doornikstraat 8 - 9700 Oudenaarde
Tel. 055 30 41 13 - Fax. 055 30 91 13

**TUINAANLEG
EN
ONDERHOUD**

alle snoeiwerken
ook verlagen van bomen

MICHAEL BEKAERT

Ganzendam 9-9890 Vurste
Tel. 0497 430 179

BOEKHANDEL

Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel. 055 31 44 77
Fax. 055 30 03 45

HERNIEUWING LIDMAATSCHAP NATUURPUNT IN 2003

Bij de fusie van de ledenbladen Milieubundel (afdeling Zwalmvallei) en Natuurbeleving (gewest Schelde-Leie) tot één nieuw, regionaal, gedrukt en kleurrijk ledenblad met een oplage van 2.000 exemplaren hopen we ons ledenaantal van vorig jaar te kunnen uitbreiden om zo het draagvlak voor natuur en milieu in onze streek te kunnen vergroten. Spreek ook eens familie, vrienden of kennissen aan of verras hen met een lidmaatschap als cadeau.

Wie zijn lidgeld nog niet betaalt via domiciliëring vragen we zo snel mogelijk het lidgeld voor 2003 over te schrijven op het rekeningnummer 001-3426660-17 van Natuurpunt Zwalmvallei, p/a Langemunte 66, 9570 Lierde of rekeningnummer 390-0621301-71 van Arsène Benoot, Gampelaeredreef 67, 9800 Astene voor de leden van Natuurpunt regio Schelde-Leie. Vermeld de juiste formule a.u.b. Arsène en Yvette Benoot-Moerman (Schelde-Leie) of Marnic Vermeersch (Zwalmvallei) zorgen er voor dat alle lijsten en gelden veilig en wel in Mechelen terecht komen zodat je zonder onderbreking de tijdschriften blijft ontvangen!

Formule 1: Lid van Natuurpunt : je betaalt 17,50 euro.

Hiervoor kan je gezin deelnemen aan de activiteiten en ontvang je Natuur.blad (5x), het nationale tijdschrift evenals Meander, het nieuwe regionale tijdschrift voor de Vlaamse Ardennen (4x).

Formule 2: Lid van Natuurpunt met extra Natuur.oriolus: je betaalt 26 euro.

Je bent lid, ontvangt Natuur.blad (5x) evenals Natuur.oriolus (het ornithologisch tijdschrift met 4 nummers/jaargang) en uiteraard Meander, het nieuwe regionale tijdschrift (4x).

Formule 3: Lid van Natuurpunt met extra Natuur.focus: je betaalt 26 euro.

Je bent lid, ontvangt Natuur.blad (5x) evenals Natuur.focus (het wetenschappelijk tijdschrift met 4 nummers/jaargang) en uiteraard Meander, het nieuwe regionale tijdschrift (4x).

Formule 4: Lid van Natuurpunt met extra Natuur.oriolus en Natuur.focus:

je betaalt 32 (i.p.v. 34,5 euro) Je bent lid, ontvangt Natuur.blad (5x) evenals Natuur.oriolus en Natuur.focus (beiden 4 nummers/jaargang) en uiteraard Meander, het nieuwe regionale tijdschrift (4x).

Formule 5: Lid van Natuurpunt, maar woonachtig buiten de afdelingsregio van de afdelingen Zwalmvallei / Vlaamse Ardennen / Schelde-Leie / Scheldevallei en Ronse kan je Meander, het nieuwe regionale tijdschrift ontvangen mits betaling van 5 euro.

In het verleden werd de vernieuwing van de lidgelden gebruikt om een fiscaal aftrekbaar giften te maken. De wet op de koppelverkoop verbiedt dit jammerlijk zodat we u deze service niet meer kunnen aanbieden. Uiteraard zijn giften ten eerste welkom voor de uitbreiding van de natuurgebieden. Giften als steun voor het natuurbehoud maak je enkel over op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt vzw, Kardinaal Mercierplein 1, 2800 Mechelen. Giften vanaf 30 euro zijn fiscaal aftrekbaar. Je ontvangt automatisch een fiscaal attest. Het is absoluut nodig het projectnummer waarvoor je wenst te storten te vermelden, anders gaat je giften naar het algemene reservatenfonds.

Burreken nr. 6602

Keelenberg nr. 6168

Perlinckvallei nr. 6204

Uilenbroek nr. 6136

Dorenbosbeekvallei nr. 6134

Middenloop Zwalm nr. 6160

Steenbergbos nr. 6148

Sassegembeek nr. 6142

Hayesbos nr. 6138

Munckbosvallei nr. 6151

Trimontbos nr. 6107

Boembekemolen nr. 3671

Natuurgebieden afdeling Schelde-Leie (Leyhoek-Zeverenbeek-Langemeersen) nr. 3601

Natuurgebieden afdeling Vlaamse Ardennen (Longkruisbosjes-Kalkoven-Beiaardbosje-Ingelbos) nr. 3661

Natuurgebieden afdeling Scheldevallei (Dal-Snippenweide-Langemeersen) nr. 3662

Natuurgebied Bos t Ename nr. 3643

Natuurgebieden afdeling Ronse (Bois Joly-Patersbos-Bosheide) 3668

Stel de hernieuwing van uw lidgeld niet uit tot morgen.

Doe dit onmiddellijk om een onderbreking in het toezenden van uw tijdschrift(en) te voorkomen.

Bedankt voor uw medewerking!

LEDENFEEST SCHELDE-LEIE

Vroeger dan anders!

22 februari 2003

Ook andere locatie: Parochiehuis in de Hulstraat 27 te 9890 Asper
Vanaf 18u15 algemene vergadering van de verschillende afdelingen binnen Schelde-Leie

Aperitief vanaf 19 uur

Gezellige kaas- en wijnavond

voor de prijs moet je het niet laten:

10 euro (6 euro voor kinderen onder de 12 jaar)

Te storten op rekening 891-2540218-89

van Natuurpunt Vlaamse Ardennen

vermelding 'Ledenfeest' niet vergeten!

Naar goede gewoonte proberen de quizmasters

jullie wat bij te leren

en af en toe op het verkeerde been te zetten...

Uiteraard met enkele prijzen

Daarna: nabespreking en uitbollen bij een glas...

10de LENTEMAALTIJD

SPONSORMAALTIJD TEN BATE VAN DE NATUUR

Zondag 23 februari 2003

Zaal Bevegemse Vijvers

Zwembadstraat 7 te Zottegem

(11u tot 14.30u)

U kan kiezen uit:

* WARME BEENHESP MET KROKANTE GROENTEN
EN GRATIN DAUPHINOIS

* GEVARIEERDE KOUDE VISSCHOTEL, KRIELAARDAPPELTJES, RIJSTSALADE, SALADES EN SAUSEN

* SLAMIX, RAUWKOST, DRESSING, GROENTETAART MET FETA, TOFUBLOKJES À LA GRECQUE,
WITLOOF IN PETERSELIESAUS, ITALIAANSE VOLLE RIJST EN INDISCHE POMPOENSTOOPOT

Volwassenen 10 euro- Kinderen 6,20 euro

KAARTEN TE BEKOMEN BIJ DE BESTUURSLEDEN EN MEDEWERKERS

Info: Johan Cosijn 055-30 98 10

Dit etentje wordt georganiseerd ten bate van het "Reservatenfonds Zwalmvallei"

Met de opbrengst zullen we onze reservaten beheren en uitbreiden

Tijdens de maaltijd heeft een dubbele tombola plaats:

- eerste lot: altijd prijs (waardevolle prijzen)

- tweede lot: speciale prijs kunstwerk - trekking hoofdprijs om 14.30u

Bekendmaking winnaar van de hoofdprijs in De Beiaard van 28 februari 2003

**!!! STEUN ONS RESERVATENFONDS
EN BRENG VRIENDEN EN KENNISSEN MEE !!!**